

VALSTS KASE

Valsts kases

2013. gada

publiskais pārskats

Saturs

Pārskatā lietotie saīsinājumi	3	4. ES politiku instrumentu maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija	
Valsts kases pārvaldnieka ziņojums	4	4.1. Darbības principi un attīstības virzieni	30
Valsts kases darbības stratēģija 2013.-2015.gadam	5	4.2. Maksājumu iestādes funkcija 2004.-2006.gada plānošanas periodā	30
Valsts kases juridiskais statuss, struktūra	6	4.3. Maksājumu iestādes, sertifikācijas iestādes funkcijas Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentam un Norvēģijas finanšu instrumentam	30
Valsts kases darbība 2013.gadā		4.4. Maksājumu iestādes funkcijas Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietvaros	31
1. Valsts budžeta izpilde		4.5. Sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes funkcijas 2007.-2013.gada plānošanas periodā	31
1.1. Darbības principi un attīstības virzieni	8	4.6. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji ES politiku instrumentu maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā	33
1.2. 2013.gada valsts budžeta izpildes organizācija	8		
1.3. Valsts kases pakalpojumu un informācijas sistēmu attīstība	10	5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība	
1.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts budžeta izpildē	13	5.1. Valsts kases finansējums un tā izlietojums	34
2. Valsts parāda vadība		5.2. Personāls un personāla vadība	47
2.1. Darbības principi un attīstības virzieni	15	5.3. Kvalitātes un risku vadība	48
2.2. Valsts parāda struktūra, rādītāji un izmaiņas	17	5.4. Iekšējās kontroles sistēma	48
2.3. Valsts aizņēmumu vadība	19		
2.4. Valsts parāda portfeļa vadība	23	Komunikācija ar sabiedrību	50
2.5. Valsts vārdā sniegtie galvojumi	24	Valsts kases 2014.gada attīstības prioritātes	52
2.6. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts parāda vadībā	25		
3. Naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība			
3.1. Darbības principi un attīstības virzieni	26		
3.2. Naudas līdzekļu vadība	26		
3.3. Valsts aizdevumu vadība	27		
3.4. Likviditātes nodrošināšanas atbalsta pasākumi	29		
3.5. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadībā	29		

Pārskatā lietotie saīsinājumi

ERAF Eiropas Reģionālās attīstības fonds

ES Eiropas Savienība

ESF Eiropas Sociālais fonds

EUROSTAT Eiropas Savienības Statistikas birojs

IKP Iekšzemes kopprodukts

Mērvienības

EUR *euro*, oficiālā ES naudas vienība

LVL lats, Latvijas Republikas nacionālā naudas vienība 2013.gadā

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā obligāta atsauce uz Valsts kasi kā datu avotu.

Publikācijā iekļautie dati turpmākajās publikācijās var tikt precizēti. Valsts kase neatbild par zaudējumiem, kas radušies publikācijas lietošanas rezultātā. Šo dokumentu nedrīkst pavairot, izplatīt komerciālos nolūkos vai kā citādi publicēt bez Valsts kases piekrišanas.

© Dizains: SIA “Dizaina stratēģija”

© Foto: Valts Kleins (portrets)

© Foto: Egils Juris Pārups (attēli)

Valsts kases pārvaldnieka ziņojums

Valsts kase aizvadījusi dinamisku un jauniem izaicinājumiem piesātinātu gadu – gan realizējot virkni valstiski nozīmīgu projektu – eiro kā nacionālās valūtas ieviešanu Latvijā Valsts kases kompetences jomā, projektus valsts vērtspapīru tirgus attīstīšanai, gan nodrošinot pasākumus aizņēmšanās stratēģijas izpildei un valsts parāda apkalpošanas izmaksu samazināšanai vidējā termiņā, gan attīstot un optimizējot iestādes iekšējos procesus.

2013.gadā Valsts kase aktīvi iesaistījās eiro ieviešanas procesā: gan līdzdarbojoties un dodot savu ieguldījumu Finanšu ministrijas koordinētā Euro ieviešanas projekta iniciatīvās, gan īstenojot eiro ieviešanas pasākumus Valsts kasē: sagatavojot Valsts kases informācijas sistēmas darbam eiro vidē no 2014.gada, izstrādājot valsts un pašvaldību parāda, valsts galvojumu, vērtspapīru un aizdevumu redenominācijas, norēķinu un grāmatvedības uzskaites principus, kā arī nodrošinot to realizāciju.

Turpināta arī Valsts kases pakalpojumu pilnveidošana, nodrošinot e-pakalpojumu pāreju uz tīmekļa tehnoloģijām un piekļuvi e-pakalpojumam ar vienotā e-pakalpojumu portāla starpniecību, tādējādi standartizējot budžeta izpildes procedūras un samazinot birokrātisko slogu.

Lai attīstītu un pilnvērtīgi izmantotu iekšzemes finanšu tirgus potenciālu, Valsts kase ieviesa primāro dīleru sistēmu valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru iegādes procesā, kā rezultātā valsts vērtspapīru tirgus kļuva aktīvāks, likvidāks un investoriem pievilcīgāks, veicinot vēsturiski zemāko aizņēmšanās likmju uzturēšanu valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru izsolēs un investoru interesi par ieguldījumiem

visu termiņu valsts vērtspapīros. Šie pasākumi veicināja valsts budžeta izdevumu samazinājumu 2013.gadā, kā arī turpmākajos gados sekmēs aizņēmšanās procentu likmju (un līdz ar to arī procentu izdevumu) saglabāšanos optimālā līmenī.

Vēl viens uz iekšējā tirgus attīstību, aktivizēšanu un investoru bāzes paplašināšanu vērstas Valsts kases veiktais pasākums 2013.gadā bija uz privātpersonām orientēta jauna finanšu instrumenta – krājobligāciju – ieviešana, kas kopš 2013.gada jūnija piedāvā iedzīvotājiem iespēju paplašināt savu ieguldījumu iespējas klasiskos un drošos finanšu instrumentos, uzkrāt praktisku investīciju pieredzi. Gada beigās iegādātais krājobligāciju apjoms sasniedza 1,3 milj. latu.

Šo pasākumu nozīmīgumu apliecināja 2014.gada janvārī biržas *NASDAQ OMX Riga* Valsts kasei piešķirtā biržas Gada balva par īpašu, nozīmīgu veikumu vērtspapīru tirgū un tā attīstībā: par Valsts kases ieviesto primāro dīleru modeli un Valsts kases iniciatīvu, ieviešot tirgū jaunu Latvijas valsts vērtspapīru – krājobligācijas.

2013.gadā Valsts kase rīkojās atbilstoši vidēja termiņa aizņēmšanās stratēģijai, lai izvēlētos labvēlīgāko brīdi nākamā aizņēmuma veikšanai starptautiskajos finanšu tirgos. Lai saglabātu iespējami lielu elastību nākamā aizņēmuma laika izvēlei, 2013.gada jūnijā Latvijas delegācija tikās ar Eiropas investoriem, bet novembrī – ar ASV investoriem, taču, ņemot vērā globālo finanšu tirgu notikumu attīstību, kas nelabvēlīgi ietekmēja iespējamās aizņēmšanās izmaksas, ārējie aizņēmumi 2013.gadā netika veikti. Toties 2013.gadā īstenotie investoru attiecību pasākumi nodrošināja labvēlīgus priekšnosacījumus eiroobligāciju emisijai 2014.gada janvārī.

2013.gada novembrī atzīmējām ne tikai mūsu valsts, bet arī Valsts kases izveides 95.gadadienu. Kā valsts maka turētāja Valsts kase iet kopsolī ar savu valsti, tādējādi apziņa, ka esam šis valsts veidotāji un attīstītāji, liek izvīzīt un sasniegt jaunus mērķus. Izsakot pateicību un atzinību par katra Valsts kases darbinieka padarīto, esmu gandarīts par veikumu valsts labā un ieguldījumu tās attīstībā.

Pārvaldnieks

Kaspars Āboliņš
Rīgā 2014.gada 7.martā

VALSTS KASE

Valsts kases darbības stratēģija 2013.-2015.gadam

VALSTS KASE

2013.gada 15.februārī finanšu ministrs apstiprināja Valsts kases darbības stratēģiju 2013.-2015.gadam.

Valsts kases stratēģiskais **virsmērķis** – būt dinamiskai un mūsdienīgai, uz sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu orientētai iestādei, kas saskaņā ar labāko finanšu vadības praksi efektīvi un droši vada un uzrauga valsts finanšu vadības procesus atbilstoši valsts un tās iedzīvotāju interesēm.

Valsts kases darbības stratēģijā noteikti šādi Valsts kases **darbības virzieni**:

- 1) **valsts budžeta izpilde**, kas orientēta uz efektīvu un saimniecisku budžeta izpildes procesa nodrošināšanu un Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu atbilstoši labākajai finanšu vadības praksei;
- 2) **valsts parāda vadība**, nodrošinot finanšu resursus finansēšanas nepieciešamības segšanai ar iespējami zemākām izmaksām, ierobežojot finanšu riskus un ņemot vērā Latvijas finanšu tirgus virzību uz pievienošanas eirozonai, kā arī nodrošinot valsts interesēm atbilstošu valsts galvojumu politikas īstenošanu;
- 3) **naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība**, nodrošinot finansiāli efektīvu un drošu naudas līdzekļu vadību, ierobežojot un uzraugot finanšu riskus, savlaicīgi un pilnā apmērā nodrošinot naudas līdzekļu pieejamību valsts finansiālo saistību izpildei, kā arī nodrošinot valsts interesēm atbilstošas valsts aizdevumu politikas īstenošanu;
- 4) **ES politiku instrumentu maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija**, organizējot un standartizējot maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkciju izpildi tā, lai nodrošinātu piešķirējinstītūciju un Latvijas Republikas normatīvajos aktos iekļauto prasību ievērošanu, savlaicīgu līdzekļu saņemšanu no piešķirējinstītūcijām un minimizētu pieļaujamo risku neatbilstoši veikto izdevumu iekļaušanai izdevumu deklarācijās un pārskatos.

Valsts kase stratēģisko mērķu sasniegšanā ievēro vienotus **iestādes darbības principus**:

- 1) kvalitātes un risku vadībā;
- 2) personāla vadībā;
- 3) iekšējās kontroles sistēmā;
- 4) informāciju tehnoloģiju pielietošanā un informācijas drošībā;
- 5) likumības, tiesiskās kārtības un labas pārvaldības nodrošināšanā;
- 6) iestādes administratīvajā pārvaldībā;
- 7) iestādes komunikācijā.

Stratēģijas **galvenās prioritātes** ir:

- 1) cilvēkresursu kapitāla efektīva vadība, veicinot visu līmeņu darbinieku attīstību un iesaistīšanu Valsts kases mērķu sasniegšanā;
- 2) Valsts kases sniegto pakalpojumu pieejamības augstā, attīstības tendencēm atbilstošā informācijas tehnoloģiju līmenī nodrošināšana, izmantojot to sniegtās resursu optimizācijas iespējas;
- 3) valsts finanšu vadības procesu efektīva, ekonomiska, operatīva un droša vadība un uzraudzība atbilstoši valsts un tās iedzīvotāju interesēm.

Valsts kases juridiskais statuss, struktūra

Valsts kase ir Finanšu ministrijas pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras darbības mērķis ir efektīva valsts pārvaldes funkciju īstenošana valsts finanšu vadības jomā.

Valsts kases darbu vada **pārvaldnieks**. Pārvaldnieku ieceļ un atbrīvo no amata finanšu ministrs.

Valsts kasei ir šādas **funkcijas**:

- 1) valsts budžeta izpildes un finanšu uzskaites organizēšana;
- 2) asignējumu piešķiršana un maksājumu veikšana no valsts budžeta ieņēmumiem;
- 3) valsts parāda vadība;
- 4) normatīvajos aktos noteikto ES politiku instrumentu, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentu un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumentu maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkcijas un nacionālās atbildīgās amatpersonas uzdotās nacionālā fonda funkcijas;
- 5) citas normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Valsts kases juridisko statusu, funkcijas, uzdevumus, kompetenci, tiesības un tiesiskuma nodrošināšanas kārtību nosaka saskaņā ar Valsts pārvaldes likumu 2004.gada 3.augustā izdotie Ministru kabineta noteikumi Nr.677 "**Valsts kases nolikums**".

Valsts kases struktūru, darba organizāciju nosaka saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu 2012.gada 20.februārī izdotais **Valsts kases reglaments**.

Lai maksimāli ierobežotu finanšu riskus, Valsts kases **struktūra** ir izveidota pēc funkciju nodalīšanas principa (atbilstoši banku un Eiropas parāda vadības birojiem):

- 1) klientu apkalpošana un finanšu darījumi;
- 2) finanšu risku vadība;
- 3) uzskaites nodrošināšana un pārskatu sagatavošana.

Vienota lēmuma pieņemšanai 2013.gadā darbu turpināja šādas **komitejas**:

Audita komiteja – lai veicinātu efektīvu iekšējā audita funkcijas īstenošanu Valsts kasē un Valsts kases izveidotās iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanu, lai nodrošinātu Valsts kases stratēģisko mērķu sasniegšanu, resursu aizsardzību, efektīvu kontroles pasākumu izveidošanu un uzturēšanu.

Eiro ieviešanas komiteja – lai izstrādātu priekšlikumus eiro ieviešanas nodrošināšanai Valsts kases kompetences jomās un koordinētu Valsts kases struktūrvienību iesaistīšanos eiro ieviešanas pasākumu realizēšanā.

Informācijas sistēmu izmaiņu vadības komiteja – lai nodrošinātu koordinētu Valsts kases informācijas sistēmu izmaiņu pieprasījumu izskatīšanu un realizāciju.

Kreditkomiteja – lai veicinātu kreditriska vadību, koordinējot Valsts kases struktūrvienību darbību valsts budžeta aizdevumu, valsts vārdā sniegto galvojumu un darījumu partneru limitu uzraudzības jautājumos.

Kvalitātes un risku vadības komiteja – lai panāktu nepārtrauktu Valsts kases darbības pilnveidošanu un pakalpojumu atbilstību valsts un tās iedzīvotāju interesēm un klientu vajadzībām, īstenojot efektīvu kvalitātes, risku un informācijas drošības vadību.

Resursu likviditātes komiteja – lai sekmētu kvalitatīvu naudas līdzekļu vadību saskaņā ar Valsts kases naudas līdzekļu vadības stratēģijā noteiktajiem uzdevumiem likviditātes vadības nodrošināšanai.

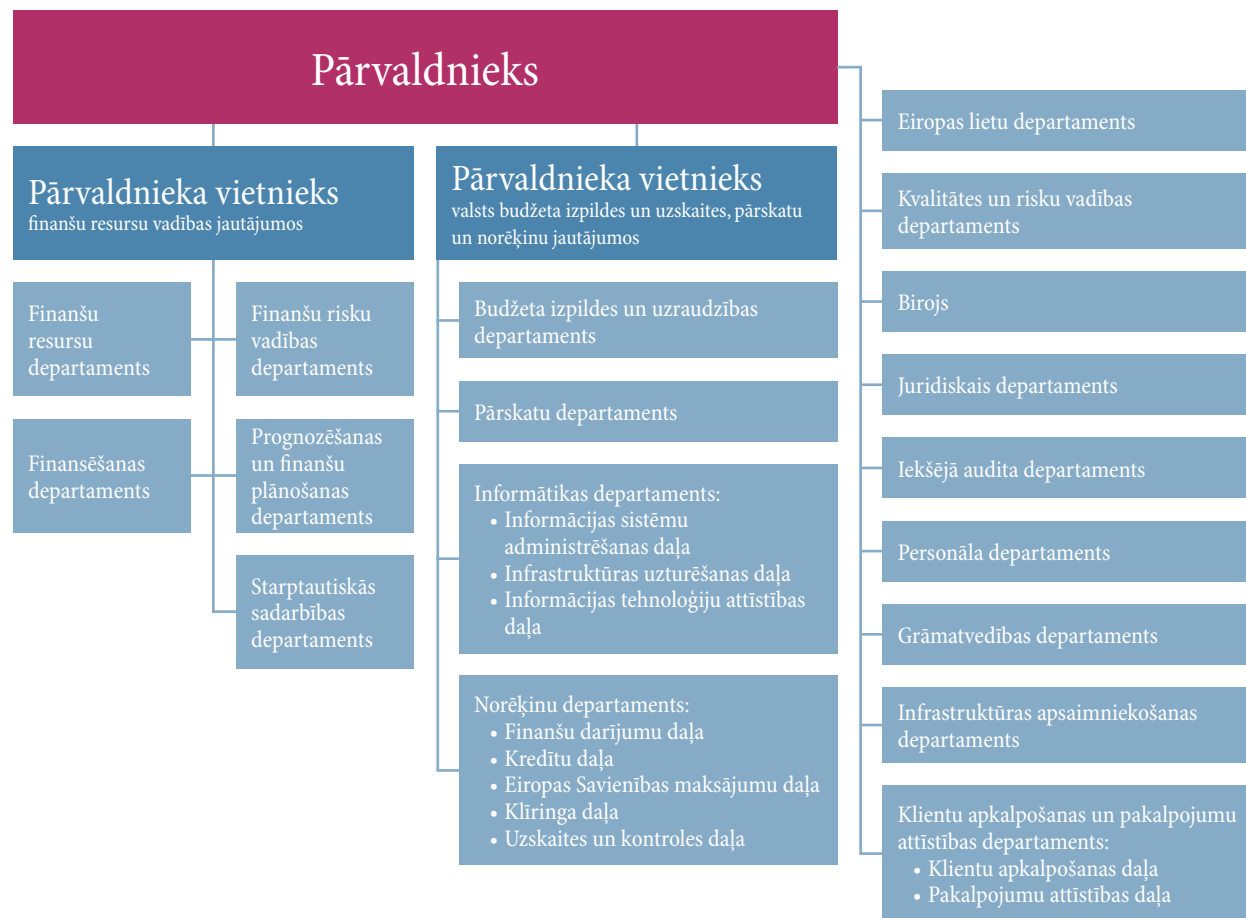
Vadības komiteja – lai nodrošinātu efektīvu Valsts kases personāla un finanšu resursu vadību Valsts kases darbības stratēģijā noteikto mērķu realizēšanai.

Valsts budžeta grāmatvedības uzskaites komiteja – lai organizētu Valsts kases Valsts budžeta finanšu uzskaites grāmatvedības politikas izpildi, aktualizēšanu un nodrošinātu efektīvu grāmatvedības politikas izmaiņu vadību.

Valsts parāda vadības komiteja – lai veicinātu efektīvu valsts parāda vadību un sagatavotu priekšlikumus Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijas pilnveidošanai un īstenošanai.

Valsts kases juridiskais statuss, struktūra

Valsts kases struktūras shēma

VALSTS KASE

Valsts kases darbība 2013.gadā

1. Valsts budžeta izpilde

1.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Valsts kasei kā Finanšu ministrijas pakļautībā esošai tiešās pārvaldes iestādei saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību ir deleģēts organizēt valsts budžeta izpildi un finanšu uzskaiti, nodrošināt asinējumu piešķiršanu un maksājumu¹ veikšanu gadskārtējā valsts budžeta apropriācijas ietvaros.

Realizējot valsts budžeta izpildi, Valsts kase uztur Vienoto valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēmu, kurā budžeta izpildītājiem atver budžeta kontus, uzskaita valsts budžeta ieņēmumus, pamatojoties uz gadskārtējā valsts budžeta apropriāciju un Valsts kasē reģistrētiem finansēšanas plāniem, piešķir asinējumus un dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem, izmantojot budžeta elektronisko norēķinu sistēmu *eKase*, nodrošina Valsts kases klientu maksājumu rīkojumu apstrādi un izpildi, kā arī sniedz informāciju valsts budžeta maksājumu administrējošām institūcijām par valsts budžeta kontos iemaksātajiem nodokļiem un nodevām un citiem valsts budžeta ieņēmumiem.

Nodrošinot vienotu valsts finanšu uzskaiti, Valsts kase izstrādā normatīvos aktus par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti, nosakot vienotus grāmatvedības uzskaites principus, metodes un vienotu grāmatvedības kontu plānu, kā arī uz Ministru kabineta apstiprinātām finanšu informācijas klasifikācijām balstītu pārskatu sistēmu, kas ļauj iegūt kvalitatīvu informāciju par budžeta izpildi gan pēc naudas plūsmas, gan uzkrāšanas principa. Valsts un pašvaldību budžeta iestāžu sniegto pārskatu apkopošanu nodrošina vienotā budžeta pārskatu sistēmā *ePārskati*, kuru izmanto ne tikai Valsts kase, bet arī Finanšu ministrija, Valsts kontrole, Latvijas Banka, Centrālā statistikas pārvalde un pārējās valsts pārvaldes iestādes.

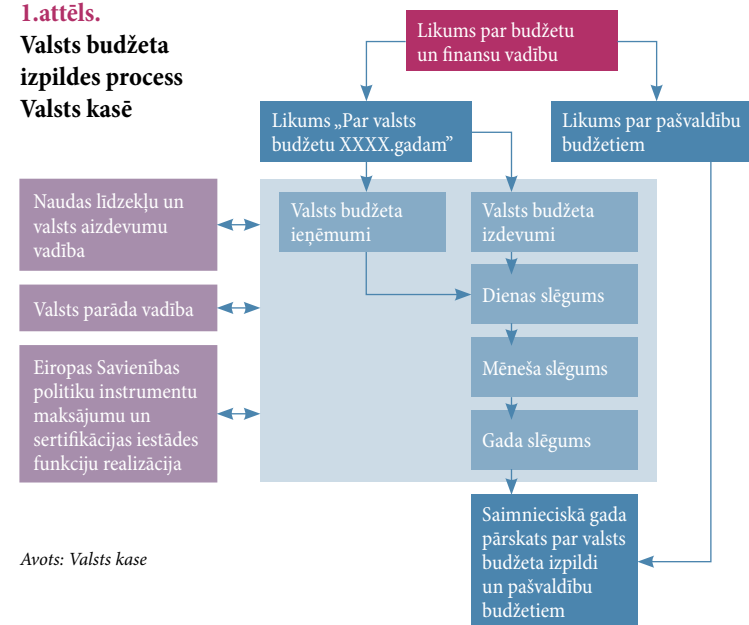
Valsts kasei jānodrošina Latvijas Republikas finanšu saistību izpilde,

¹ Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem „Kārtība, kādā Valsts kase nodrošina maksājumu pakalpojumu sniegšanu”.

laicīgi un pilnā apmērā veicot Latvijas Republikas ikgadējos dalības maksājumus starptautiskajās finanšu organizācijās, kā arī veicot maksājumus to starptautisko finanšu institūciju kapitālā un/vai rezervēs, kur Latvijas Republika ir kapitāldaļu turētāja, nodrošinot uzņemto saistību izpildi.

Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Valsts kase izmaksā kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem, nodrošina iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadali starp valsts un pašvaldību budžetiem, valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu sadali starp speciālā budžeta kontiem, kā arī pārskaita atbilstošās valsts budžeta dotācijas pašvaldībām.

1.attēls. Valsts budžeta izpildes process Valsts kasē

Avots: Valsts kase

1.2. 2013.gada valsts budžeta izpildes organizācija

Asinējumu piešķiršana un izpilde

2013.gadā valsts budžeta izpildes nodrošināšanai Valsts kase piešķir asinējumus 5 207,73 milj. latu apmērā: 3 730,81 milj. latu pamatbudžetam un 1 476,92 milj. latu – speciālajam budžetam. Asinējumi piešķirti 203 valsts budžeta iestādēm.

Valsts budžeta izpilde

2013.gadā atvērti 1 983 pamatbudžeta izdevumu konti. Salīdzinot ar 2012.gadu, kontu skaits palielinājās par 71 kontu – to veicināja intensīvā ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu realizācija. Šī faktora ietekmē, salīdzinājumā ar 2012.gadu, par 754 kontiem pieauga arī norēķinu kontu skaits – 8 494 konti. Samazinoties kopējam ziedojumu un dāvinājumu līdzekļu apjomam, par 10% samazinājās budžeta iestāžu atvērto kontu skaits ziedojumu un dāvinājumu līdzekļu uzskaitē – atvērti 144 konti.

Grāmatvedības uzskaitē un pārskati

Saskaņā ar normatīvajiem aktiem Valsts kase **sagatavo oficiālos dienas, mēneša, ceturkšņa pārskatus un ikgadējo Saimnieciskā gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem** (mēneša pārskati pieejami Valsts kases interneta mājaslapā, Saimnieciskā gada pārskatu Valsts kases mājaslapā publicē pēc Valsts kontroles atzinuma saņemšanas). **Valsts kase nodrošina ministriju, centrālo valsts iestāžu, valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansēto atvasināto publisko personu un pašvaldību konsolidēto gada pārskata publicēšanu Valsts kases interneta mājaslapā.**

Valsts kase ikgadējo **Saimnieciskā gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem sagatavo, konsolidējot ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību iesniegto gada pārskatu informāciju.** Saimnieciskā gada pārskata struktūru un apjomu nosaka Likums par budžetu un finanšu vadību un Ministru kabineta noteikumi par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtību. 2013.gadā sagatavots Saimnieciskā gada pārskats par 2012.gada rezultātiem, **konsolidējot 13 ministriju, 15 centrālo valsts iestāžu un 119 pašvaldību konsolidētos gada pārskatus.** Ministrijas un centrālās valsts iestādes konsolidētajā gada pārskatā iekļauj valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu gada pārskatus, pašvaldības konsolidētajā gada pārskatā iekļauj pašvaldības budžeta iestāžu un kopīgo iestāžu² gada pārskatus.

Valsts kontroles auditētais Saimnieciskā gada pārskats ir nozīmīgā-

² Kopīgu uzdevumu risināšanai pašvaldības, savstarpēji vienojoties, var izveidot kopīgas iestādes. Šādas iestādes darbojas uz attiecīgo domju apstiprināta nolikuma pamata. Nolikums nosaka pašvaldību kopīgās iestādes kompetenci, tās finansēšanas, uzraudzības, likvidēšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā notiek izstāšanās no kopīgās iestādes, un citus pašvaldību kopīgās iestādes darbības jautājumus (piem., būvvalde, reģionālā pašvaldības policija u.c.).

kais un ticamākais informācijas avots par valsts finansiālo stāvokli pārskata perioda beigās un budžeta izpildes rezultātiem pārskata gadā. Valsts kontroles atzinums apliecina, ka Saimnieciskā gada pārskats sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par pārskatos uzrādītās informācijas pilnīgumu un ticamību, kā arī Saimnieciskā gada pārskatā ietvertās informācijas kvalitāti, kuras lietotāji ir gan Saeima un Latvijas Banka, gan dažādas starptautiskās institūcijas (Eiropas Komisija, EUROSTAT, Starptautiskais Valūtas fonds, starptautiskās kredītreitinga aģentūras) un potenciālie investori, kas, pamatojoties uz Saimnieciskā gada pārskatā sniegto informāciju, pieņem lēmumus par ieguldījumiem Latvijas tautsaimniecībā.

Lai Saimnieciskā gada pārskatā iekļautu vienveidīgu un salīdzināmu informāciju, **Valsts kase izstrādā un aktualizē normatīvos aktus, kas reglamentē budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu.**

Nodrošinot vienotu principu ievērošanu valsts un pašvaldību budžeta iestāžu finanšu uzskaitē un pārskatu sagatavošanā, veikti **budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaites pilnveidošanas pasākumi**, kas ietver papildinājumu izstrādi esošajos normatīvajos aktos, kā arī detalizētu skaidrojumu sniegšanu pārskatu sagatavotājiem.

2013.gadā izdarīti grozījumi Ministru kabineta **noteikumos, kas nosaka budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaites kārtošanu**, precizējot noteikumu prasības sakarā ar eiro ieviešanu grāmatvedības uzskaitē no 2014.gada.

Savukārt 2013.gada grozījumi Ministru kabineta **noteikumos par budžeta iestāžu gada pārskata sagatavošanu** papildina informācijas atklāšanas prasības par kapitālsabiedrības finansiālās darbības ietekmes uz valsts vai pašvaldības budžetu izdevumiem izvērtējumu. Samazināts sniedzamās informācijas apjoms bezatlīdzības darījumiem starp budžeta iestādēm, jo šādu informāciju budžeta iestādes sniedz, veicot gada inventarizācijas procesu un sagatavojot salīdzināšanās aktus par bezatlīdzības ceļā nodotajiem/ saņemtajiem aktīviem un pasīviem. Noteikta arī pašvaldību sagatavoto apliecinājumu par vadības atbildību finanšu ministram kārtība. Precizētas normas, lai uzlabotu pārskatos sniegtās informācijas saprotamību, vieglāku uzrādīšanu un sniegtu detalizētākus skaidrojumus, kā arī normas sakarā ar eiro ieviešanu mēneša un ceturkšņa pārskatu sagatavošanā.

Valsts budžeta izpilde

1.3. Valsts kases pakalpojumu un informācijas sistēmu attīstība

Viena no Valsts kases darbības stratēģijā izvirzītajām prioritātēm nosaka Valsts kases sniegto pakalpojumu pieejamību augstā, attīstības tendencēm atbilstošā informācijas tehnoloģiju līmenī nodrošināšanu, izmantojot to sniegtās resursu optimizācijas iespējas. Gatavojoties Latvijas pārejai uz nacionālo valūtu eiro no 2014.gada 1.janvāra, jau 2012.gada nogalē Valsts kase ERAF finansētā projekta „Valsts kases informācijas sistēmu pielāgošana *euro* ieviešanai” ietvaros uzsāka savā pārvaldībā esošo informācijas sistēmu un sniegto pakalpojumu pielāgošanas eiro pasākumus.

2013. gadā Valsts kase uzturēja un turpināja attīstīt šādus pakalpojumus un informācijas sistēmas:

Vienotā valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēma

Valsts kases uzturētā **Vienotā valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēma** nodrošina pilnu valsts budžeta vadības ciklu – no budžeta plānošanas līdz tā izpildei un izpildes uzraudzībai:

- 1) **valsts budžeta plānošanas funkcionalitāte** nodrošina valsts budžeta un tā grozījumu apstrādi, apkopojot datus no ministrijām un centrālajām valsts iestādēm (šo funkciju realizē Finanšu ministrija);
- 2) **valsts budžeta izpildes funkcionalitāte** nodrošina Valsts kases un valsts budžeta iestāžu procesu norisi sistēmā, piem., konta veidošanas, asignējumu piešķiršanas un izpildes procesu, valsts budžeta ieņēmumu procesu, dienas, mēneša un gada slēguma procesu, kā arī pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda dotāciju un iedzīvotāju ienākumu nodokļa sadales procesu u.c. (šo funkciju realizē Valsts kase).

Vienotās valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēmas **Datu noliktava** nodrošina pārskatu veidošanu par budžeta izpildi atbilstoši valsts budžeta struktūrai.

Darbam ar eiro kā nacionālo valūtu Vienotās valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēmā:

- 1) Budžeta plānošanas blokā konvertēti budžeta plānu iepriek-

šējo periodu dati, kā arī nodrošināta iespēja 2013.gada otrajā pusgadā strādāt esošajā periodā latos un plānot nākošajam – 2014.gada periodam – eiro;

- 2) Budžeta izpildes blokā nodrošināta klientu kontu un atlikumu valūtas maiņa, pārceļamo atlikumu konvertācija, budžeta izpildes uzskaites valūtas maiņa, salīdzināšanās ar klientiem par iepriekšējo periodu, kā arī nestandarta atskaišu izveide, lai apstrādātu dažādus periodus ar dažādām uzskaites valūtām;
- 3) Parāda vadības blokā nodrošināts latos noslēgto finanšu darījumu denominācija no latiem uz eiro, kā arī izmaiņas virsgrāmatas uzskaitē un atskaišu precizēšana;
- 4) Datu noliktavas blokā nodrošināta iepriekšējo periodu datu konvertēšana datu izmantošanai eiro valūtā, saglabājot oriģinālo datu nemainīgumu latos. Veiktas izmaiņas, nodrošinot nacionālās valūtas uzstādījumu nomainīšanu no latiem uz eiro, kā arī veiktas izmaiņas atskaitēs.

Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēma *ePārskati*

Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēma *ePārskati* paredzēta budžeta iestāžu finanšu un budžeta izpildes pārskatu pārvaldībai. Budžeta iestāžu pārskatu iesniedzēji mēneša, ceturkšņa un gada pārskatus Valsts kasē iesniedz un paraksta elektroniski tiešsaistes režīmā *ePārskatu* sistēmā, tādējādi nodrošinot abpusēju administratīvo un laika resursu ekonomiju.

No 2013.gada 1.decembra **nodrošināta sistēmas lietošana, izmantojot tīmekļa tehnoloģijas**. Līdz 2014.gada 1.februārim noteikts pārejas periods, kura laikā lietotāji varēja izmantot gan līdz šim uz savas darba stacijas uzstādīto programmatūru, gan autentificējoties darbam sistēmā Valsts kases elektronisko pakalpojumu portālā.

2013.gadā **pieauga to iestāžu, skaits, kuras pārskatu pieņemšanai, pārbaudei un akceptēšanai izmantoja *ePārskatu* sistēmu**, nodrošinot savlaicīgu informācijas apmaiņu starp budžeta iestādēm: to sekmīgi dara Kultūras ministrija, Finanšu ministrija un Izglītības un zinātnes ministrija, bet plāno izmantot – Labklājības ministrija.

Valsts budžeta izpilde

2013.gadā turpināta Vienotās valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēmas un ePārskatu sistēmas integrācija, lai salīdzināšanos par ministriju, centrālo valsts iestāžu un to padotības iestāžu budžeta programmu un apakšprogrammu izpildes datiem varētu veikt ePārskatu sistēmā, kas papildus dotu arī iespēju paplašināt datu savstarpējās atbilstības kontroli ar gada pārskatā norādīto informāciju.

Darbam ar eiro kā nacionālo valūtu sistēmas ePārskati Budžeta pārskatu blokā pārskatu publicēšanā nodrošināta iespēja par iepriekšējo periodu datus iegūt eiro valūtā, pārrēķinot pārskatu datus no latiem uz eiro, nodrošinot pārskatu primāro datu nemainīgumu. Izstrādātas izmaiņas 2013.gada pārskatu sagatavošanai latos, primāro datu nemainīguma nodrošināšanai, paralēli konvertējot uz eiro, tādējādi nodrošinot divas gada pārskatu versijas. Nodrošināta pārskatu eiro versijas parakstīšana, lai apliecinātu pārskatu pareizību. 2014.gada pārskatu sagatavošanas procesā nodrošināta salīdzināšanās pret 2013.gada pārskata datiem eiro valūtā, šāds risinājums nodrošināts arī ceturkšņa pārskatiem.

Finansēšanas plānu apstrādes informatīvā sistēma ePlāni

Finansēšanas plānu apstrādes informācijas sistēmā ePlāni notiek dotāciju un asignējumu piešķiršana ministrijām un centrālajām valsts iestādēm uz to sagatavoto un iesniegto finansēšanas plānu pamata. 2013.gadā sistēmā reģistrēti un apstrādāti 9 288 pamatbudžeta un speciālā budžeta finansēšanas plāni.

Pilnveidojot ePlānus, 2013.gadā nodrošināta pāreja uz sistēmas lietošanu, izmantojot tīmekļa tehnoloģijas. Papildus citiem ePlānu uzlabojumiem (jaunas informatīvas atskaites, iespēja datus importēt no grāmatvedības sistēmām u.c.), vienotā e-pakalpojumu portāla izmantošana lietotājiem nodrošina arī ērtāku un drošāku autentifikāciju darbam ar ePlāniem.

Darbam ar eiro kā nacionālo valūtu ePlānos nodrošināta finansēšanas plānu sagatavošana, apstiprināšana un iesniegšana paralēli 2013.gada budžetam latos un 2014.gada budžetam.

Budžeta elektronisko norēķinu sistēma eKase

Valsts kase maksājumu pakalpojumu sniegšanu nodrošina elektroniski, izmantojot budžeta elektronisko norēķinu sistēmu eKase un tās

Tiešsaistes datu apmaiņas moduli. Ar eKasi Valsts kase nodrošina klientiem iespēju izpildīt maksājumu rīkojumus, apskatīt maksājumu rīkojumu izpildes rezultātus, kā arī saņemt Valsts kases piedāvāto finanšu informāciju: kontu stāvokli (atlikumu), kontu apgrozījuma izrakstus un kopsavilkumu par ieņēmumiem un izdevumiem vai resursiem izdevumu segšanai. eKases Tiešsaistes datu apmaiņas modulis nodrošina automatizētu maksājumu datu informācijas apmaiņu starp Valsts kasi un klientu. Tiešsaistes datu apmaiņas modulis nodrošina ne tikai maksājumu datu (konta izraksts un konta pārskats par neslēgto dienu) pieprasīšanu tiešsaistes režīmā, kā arī maksājumu rīkojumu iesūtīšanu izpildei eKasē.

Darbam ar eiro kā nacionālo valūtu eKasē nodrošināta uzskaites valūtas maiņa no latiem uz eiro, veiktas izmaiņas datu ievades formās, datu ievades un pārbaudes algoritmos, datu apmaiņas saskarnēs, kā arī veiktas izmaiņas atskaitēs.

Budžetā veiktā maksājuma pārbaudes e-pakalpojums

Valsts kase tīmekļa vietnes www.kase.gov.lv sadaļā „Budžetā veiktā maksājuma pārbaude” nodrošina iespēju maksātājiem pārliecināties, vai tā veiktais maksājums ir saņemts norādītajā valsts budžeta kontā Valsts kasē. 2013.gadā šim e-pakalpojumam bija vairāk nekā 20 000 pieprasījumu.

Valsts kontiem piesaistītas kredītkartes

Valsts kase sadarbībā ar AS “Swedbank” nodrošina valsts budžeta iestādēm iespēju veikt budžeta izdevumus ar Valsts kases kontiem piesaistītajām kredītkartēm. Kredītkaršu pakalpojumi paredzēti darbinieku komandējumam, darba braucienu un saimniecisko izdevumu veikšanai: valsts budžeta iestāžu darbiniekiem nodrošināta iespēja komandējumu laikā veikt bezskaidras naudas norēķinus, ievērojot Likuma par budžetu un finanšu vadību prasību, kas nosaka, ka valsts budžeta līdzekļu izdevumi veicami no Valsts kasē atvērtajiem kontiem.

2013.gadā Valsts kases kontiem piesaistīto kredītkaršu pakalpojumu izmantoja 112 valsts budžeta iestādes un tām kopā izsniegtas 958 kredītkartes.

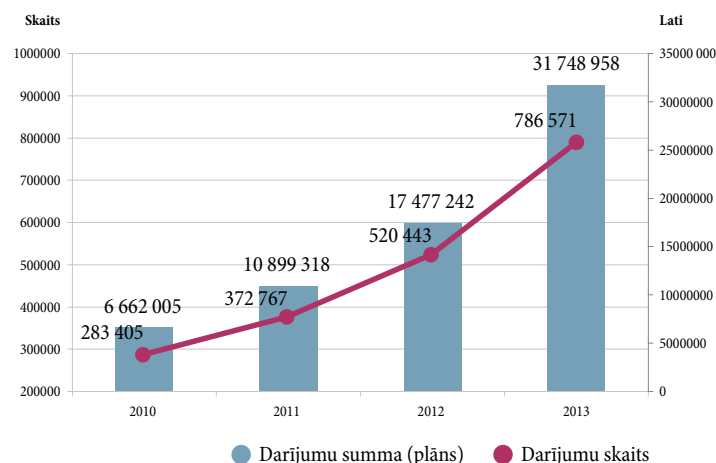
Valsts budžeta izpilde

Maksājumu karšu pieņemšana, iekasējot valsts budžeta maksājumus

Valsts kase ar AS "SEB banka" un AS "Citadele banka" starpniecību nodrošina maksājumu karšu pieņemšanas pakalpojumu Valsts kases klientiem – budžeta maksājumus administrējošām institūcijām, kas iekasē budžeta maksājumus no privātpersonām, iespēju tos iekasēt ar VISA Electron, MasterCard, Maestro vai American Express maksājumu kartēm maksājumu karšu pieņemšanas termināli vai citā alternatīvā sistēmā.

2013. gadā budžeta maksājumus administrējošajās institūcijās **uzstādīti 594 maksājumu karšu termināļi**, kuros ar maksājumu kartēm veikti **786 571 darījumi par kopējo summu 31 748 958 latu**. Arī 2013. gadā turpinājās **straujš darījumu skaits un iekasēto summu apmēra pieaugums**, kas liecina par to, ka iedzīvotāji atzinīgi novērtē pakalpojumu un norēķinos ar valsti arvien vairāk izmanto maksājumu kartes un to sniegtās priekšrocības.

2.attēls. Maksājumu karšu (VISA, MasterCard un American Express) pieņemšanas pakalpojuma dinamika (2010.–2013.gads)

Avots: Valsts kase

Centralizētais finanšu grāmatvedības uzskaites risinājums

Valsts kase turpināja uzturēt Centralizēto resursu vadības sistēmu *Horizon*, **nodrošinot Finanšu ministrijas un tās padotības iestāžu (Finanšu ministrijas resora) finanšu vadības, grāmatvedības un personāla uzskaiti vienotā sistēmā**.

Vienotai un efektīvai Finanšu ministrijas padotības iestāžu grāmatvedības uzskaites procesa realizēšanai Valsts kase turpināja Iepirkumu uzraudzības biroja grāmatvedības uzskaites un Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas grāmatvedības uzskaites un personālvadības procesu nodrošināšanu.

Pakalpojumu attīstīšana pašvaldībām

Pašvaldības un to kapitālsabiedrības, kurās ieguldīta valsts vai pašvaldības kapitāla daļa, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem „Kārtība, kādā Valsts kase nodrošina maksājumu pakalpojumu sniegšanu” **var izmantot visus Valsts kases sniegtos maksājumu pakalpojumus**, kas **nodrošina iespēju budžeta izpildi pilnā apmērā veikt Valsts kasē** (maksājumu konta izmantošana, kreditpārvedumu veikšana, skaidras naudas izmaksa un iemaksa, maksājumu karšu norēķinu pakalpojums, maksājumu karšu pieņemšanas pakalpojums).

2013. gadā Valsts kase aptaujāja pašvaldības par lietotajiem Valsts kases pakalpojumiem un apmierinātību ar tiem. Aptaujas rezultāti apliecināja, ka pašvaldības ir apmierinātas ar Valsts kases sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī tika gūta pārliecība, ka Valsts kases piedāvāto pakalpojumu izmantošana nodrošina operatīvāku informācijas apmaiņu, procesa darbības ātrumu un valsts finanšu līdzekļu nozīmīgu ietaupījumu – samazinās pakalpojuma saņemšanai nepieciešamais laiks un pakalpojuma administrēšanas izmaksas.

Klientu attiecību vadības pārvaldības attīstīšana

2013. gadā uzlabots Valsts kases klientu telefonatbalsts – Valsts kases klientu apkalpošanas centrā ieviests zvanu centrs (*call center*), kas nodrošina strukturētu (sarunas temata izvēle) un operatīvāku klientu zvanu apkalpošanu, kā arī sarunas ierakstu klientu apkalpošanas procesa analīzei.

VALSTS KASE

1.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts budžeta izpildē

1.tabula. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts budžeta izpildē

Uzdevums	Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2013	
			Plānotais	Izpilde
1.1. Kopbudžeta plānošanā un izpildē piemērot vienotas starptautisko finanšu institūciju prasībām atbilstošas klasifikācijas un organizēt operatīvu, savlaicīgu un kvalitatīvu valsts budžeta izpildes procesu.	1. Izstrādāti un apstiprināti vienoti budžeta izpildes, budžeta naudas plūsmas uzskaites un izpildes principi un saņemts ārējo auditoru un sadarbības partneru pozitīvs vērtējums par budžeta izpildes procesa kvalitāti, operatīvu uzskaiti, savlaicīgu un pietiekamu kontroli.	1.1. Finanšu pārskatu atbilstība starptautisko un starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu pamatnostādnēm (%).	63	63
1.2. Nodrošināt finanšu pārskatu atbilstību starptautisko un starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu pamatnostādnēm un kvalitatīvi izpildīt valsts statistiskās informācijas programmu.		1.2. Finanšu pārskatu atbilstība Eiropas Statistikas prakses kodeksa prasībām valsts statistiskās informācijas programmas ietvaros (% no Eiropas statistikas prakses kodeksa prasību īpatsvara).	-	-
2. Palielināt Valsts kases pakalpojumu pieejamību neklātienē, samazinot administratīvo slogu pakalpojumu saņemšanai un ar pakalpojumu administrēšanu saistītās izmaksas.	2.1. Apzinātas Valsts kases klientu vēlmes un atbilstoši tām pilnveidoti sniegtie pakalpojumi.	2.1. Apmierinātība ar saņemto pakalpojumu kvalitāti (% no aptaujāto klientu skaita ³).	≥80	100 ⁴
	2.2. Nodrošināta Valsts kases pakalpojumu saņemšana elektroniski.	2.2. Pakalpojumu saņemšana, izmantojot elektroniskos pakalpojumu sniegšanas kanālus (% no sniegtajiem pakalpojumiem).	≥80	100

³ Saskaņā Valsts kases kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošajos dokumentos noteikto klientu apmierinātības pētījumu veic ne retāk kā reizi trijos gados. Pēc nepieciešamības veic gan visaptverošas klientu aptaujas, gan aptaujas konkrēta pakalpojuma un klientu segmenta apmierinātības un vajadzību apzināšanai.

⁴ Mērījums veikts saskaņā ar aptaujas pašvaldībām par pārskatu iesniegšanu ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēmā datiem.

Valsts budžeta izpilde

VALSTS KASE

3. Nodrošināt vadības grāmatvedības informācijas saņemšanas pakalpojumu citām budžeta institūcijām finanšu vadības lēmumu pieņemšanai.	3. Budžeta iestāžu finanšu un vadības grāmatvedības pārskati iesniegti vienotā informācijas sistēmā.	3. Iespēja saņemt informāciju vadības lēmumu pieņemšanai vienotajā budžeta pārskatu sistēmā <i>ePārskati</i> (budžeta iestāžu skaits).	15	13 ⁵
4. Nodrošināt grāmatvedības uzskaites pakalpojuma sniegšanas iespējas citām budžeta iestādēm.	4. Optimizēti budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaitē nepieciešamo informācijas tehnoloģiju un personāla resursi, ievērojot vienota datu centra principu.	4. Sniegts grāmatvedības uzskaites pakalpojums Finanšu ministrijas resora iestādēm un centrālajam valsts iestādēm (iestāžu skaits).	2	2
5. Nodrošināt Valsts kases informācijas sistēmu pielāgošanu eiro ieviešanai.	5. Eiro ieviešanas dienā nodrošināta maksājumu pakalpojumu sniegšana eiro.	5. Nodrošināta maksājumu pakalpojuma sniegšana eiro (%).	-	-

⁵ Vienoto budžeta plānošanas moduli vienotajā budžeta pārskatu sistēmā *ePārskati* 2013.gadā izmantoja mazāk pašvaldības nekā plānots atšķirīga plānošanas procesa dēļ.

Valsts kases darbība 2013.gadā

2. Valsts parāda vadība

2.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Saskaņā ar finanšu ministra pilnvarojumu Valsts kase veic valsts parāda vadību, kā arī organizē valsts vārdā sniegto galvojumu izsniegšanu un uzraudzību.

Valsts parāda vadības pamatprincipus un uzdevumus vidējam termiņam nosaka Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā, kuru apstiprina finanšu ministrs. Saskaņā ar Latvijas Valsts parāda vadības stratēģiju valsts parāda portfeļa vadība ir orientēta uz valsts parāda apkalpošanas izmaksu optimizēšanu ilgtermiņā, ierobežojot valsts parāda portfeļa finanšu riskus. Valsts aizņēmumu vadība ir orientēta uz pastāvīgu resursu piesaistes iespēju ar optimāliem aizņemšanās darījumu nosacījumiem nodrošināšanu finanšu tirgos.

Latvijas Valsts parāda vadības stratēģija

Mērķis

Nodrošināt resursus finansēšanas nepieciešamības segšanai ar iespējami zemākām izmaksām, ierobežojot finanšu riskus un ņemot vērā valsts makroekonomikas un finanšu sistēmas attīstību

Valsts aizņēmumu vadība

pastāvīga aizņemšanās iespēja finanšu tirgos ar optimāliem darījumu nosacījumiem

Valsts parāda portfeļa vadība

parāda apkalpošanas izmaksu optimizēšana ilgtermiņā, portfeļa finanšu risku ierobežošana

ņēmumu likmju un termiņu ziņā labvēlīgiem nosacījumiem;

- 2) nodrošināt valsts vērtspapīru investoru loka diversifikāciju un paplašināšanu, īstenojot regulāru, pastāvīgu dialogu un ilgtermiņa darbu ar investoru sabiedrību un sadarbības partneriem, lai veicinātu dažādu pasaules reģionu investoru aktīvu dalību valsts ārējā aizņēmuma vērtspapīru sākotnējā izvietojumā, kā arī nodrošinot atbilstošu ienesīguma līmeni investoriem, kas ļauj prioritāri ierobežot finanšu riskus ilgtermiņā;
- 3) nodrošināt un uzturēt finanšu darījumu slēgšanai pastāvīgi pieejamu sadarbības partneru loku;
- 4) lai labvēlīgi ietekmētu Latvijas Republikas kredītreitinga virzību nākotnē, aktīvi komunicēt ar reitingu aģentūrām un kredītreitinga noteikšanas procesā nodrošināt vienota un saskaņota viedokļa sniegšanu par situāciju Latvijā.

3.attēls. Aizņemšanās stratēģija vidējam termiņam

Savlaicīga aizņemšanās: elastība attiecībā uz aizņēmumu veikšanas laiku, valūtu un termiņu	Investoru bāzes diversifikācija: lielāka konkurence investoru starpā – zemākas likmes, plašākas aizņemšanās iespējas
Parāda apkalpošanas izmaksu samazinājums vidējā termiņā	
Iekšzemes finanšu tirgus potenciāla izmantošana: atbilstošas ieguldījumu iespējas tirgus dalībniekiem	Aizņēmumu resursu rezervēšana parāda atmaksai: pārfinansēšanas riska novēršana

Avots: Valsts kase

Atbilstoši minētajām valsts parāda vadības vadlīnijām Valsts kase realizē vidēja termiņa aizņemšanās stratēģiju saskaņā ar šādām prioritātēm:

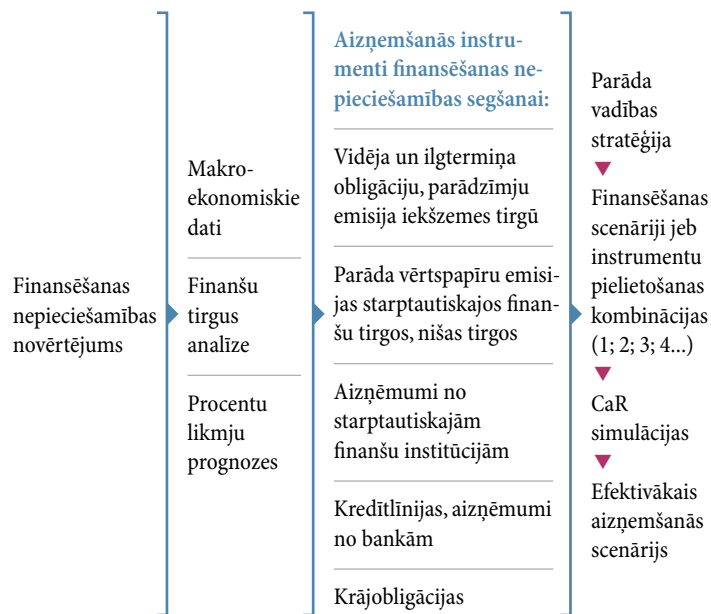
- 1) veikt pakāpenisku un savlaicīgu aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos, galvenokārt organizējot regulāras publiskas valsts vērtspapīru emisijas, lai saskaņā ar noteiktiem atmaksas grafikiem nodrošinātu starptautiskā aizņēmuma programmas ietvaros uzņemto valsts parāda saistību pārfinansēšanu ar aiz-

Kopējās finansēšanas nepieciešamības segšanai kārtējā gadā plānotos pasākumus un finansēšanai piemērotāko aizņemšanās instrumentu izvēli nosaka **Resursu piesaistīšanas pasākumu plāns vidējam termiņam**, kuru, ņemot vērā Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktās vadlīnijas, izstrādā Valsts kase un apstiprina finanšu ministrs. Plānā novērtē kopējo finansēšanas nepieciešamību, analizē iekšzemes un starptautisko finanšu tirgus situāciju, makroekonomiskos rādītājus,

Valsts parāda vadība

procentu likmju prognozes un tendences, izvērtē alternatīvus aizņemšanās instrumentus un dažādus to izmantošanas scenārijus, lai tādējādi nodrošinātu finanšu resursu piesaisti uz valstij izdevīgiem nosacījumiem. Plāns paredz arī pasākumus attiecību veicināšanai ar esošajiem un potenciālajiem vietējiem un ārvalstu investoriem, investoru informēšanu par situāciju valsts ekonomikā un finansēs, investoru intereses veicināšanu par ieguldījumiem valsts vērtspapīros, kā arī citus ar plānoto aizņemšanos saistītus jautājumus.

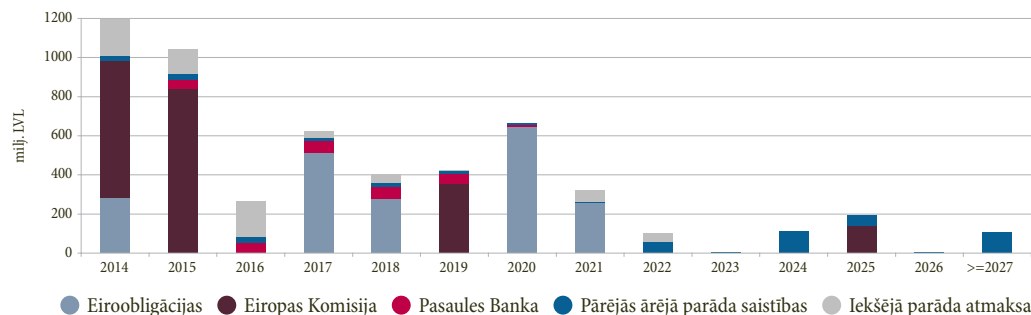
4.attēls. Resursu piesaistīšanas pasākumu plāna vidējam termiņam sagatavošana

Avots: Valsts kase

5.attēls. Valsts aizņēmumu atmaksas grafiks (līdz 31.12.2013. uzņemtās saistības)

Avots: Valsts kase

Ņemot vērā vidējā termiņā atmaksājamo parāda saistību ievērojamu apjomu, kurā lielāko īpatsvaru veido 2014. un 2015.gadā atmaksājami starptautiskā aizņēmuma programmas ietvaros piešķirtie Eiropas Komisijas aizdevumi un 2014.gadā dzēšamās eiroobligācijas (sk. 5.attēlu), jānodrošina atbilstoša finansējuma savlaicīga piesaiste, lai samazinātu valsts parāda pārfinansēšanas risku. Vidējā termiņā paredzēto valsts parāda saistību atmaksu Valsts kase plāno veikt, pārfinansējot valsts parādu ar jauniem aizņēmumiem iekšējā un starptautiskajos finanšu tirgos.

Tuvākajos gados ārēja aizņēmuma instrumenti joprojām veidos būtiskāko daļu no kopējā piesaistāmā finanšu resursu apjoma. Aizņēmumus starptautiskajos finanšu un kapitāla tirgos plānots turpināt, balstoties uz publiskiem darījumiem globālajos finanšu tirgos – ASV un Eiropā, kā arī vēršoties pie citu reģionu investoriem.

Iekšzemes finanšu tirgū arī turpmāk plānots regulāri piedāvāt dažāda termiņa un pieprasījumam atbilstošus iekšējā aizņēmuma vērtspapirus – gan parādzīmes, gan obligācijas, sekmējot valsts vērtspapīru tirgus attīstību un aktivitāti ar Primāro dīleru sistēmu, kas darbojas kopš 2013.gada sākuma. Primāro dīleru sistēma veicina likvidāka un investoriem pievilcīgāka valsts vērtspapīru tirgus veidošanos, sekmējot investoru pieprasījuma pēc valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīriem pieaugumu. Lai veicinātu potenciāli jaunu ieguldītāju – privātpersonu – ieguldījumus iekšzemes finanšu tirgus instrumentos, sākot ar 2013.gadu jūniju iedzīvotājiem tiek piedāvāta iespēja iegādāties valsts krājobligācijas (sk. 2.3.3.nodaļu).

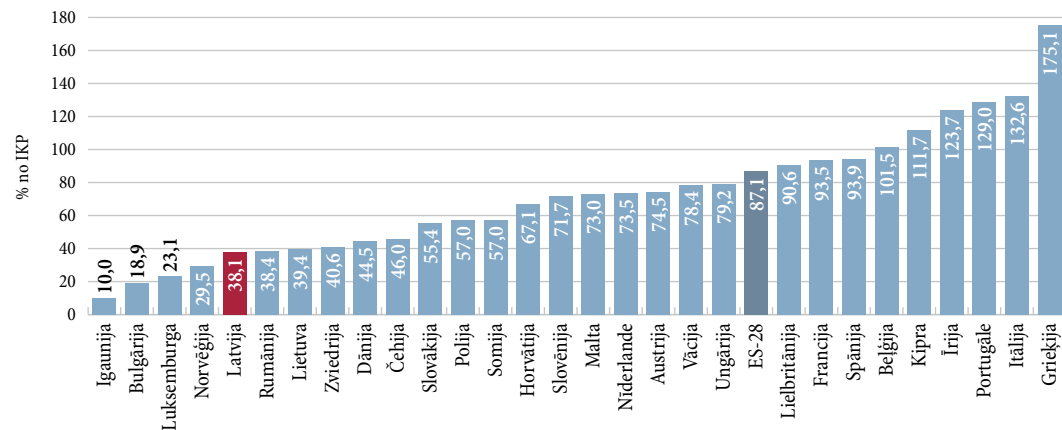
Turpinot aizņemšanās pasākumus atbilstoši vidēja termiņa stratēģijai, kā arī ievērojot atbildīgu fiskālo politiku, ir iespējams pārfinansēt uzņemtās valsts parāda saistības ar labvēlīgiem nosacījumiem, kā arī ilgtermiņā panākt valsts parāda līmeņa samazināšanos un stabilizēšanos ilgtspējīgā līmenī.

Valsts parāda vadība

6.attēls. Vispārējās valdības parāds uz 2013.gada beigām (% no IKP) pēc ESA'95 metodoloģijas

Avots: EUROSTAT

Atbilstoši Finanšu ministrijas pilnvarojumam Valsts kase, pamatojoties uz ministriju priekšlikumiem, izvērtē valsts vārdā sniegto galvojumu pretendentu projektus un sagatavo atbalstāmo pretendentu un to projektu sarakstu iekļaušanai gadskārtējā valsts budžeta likumā. Valsts kase piedalās valsts vārdā sniegto galvojumu sniegšanas procesā, organizējot galvojuma un ar to saistīto līgumu parakstīšanu un kārtojot valsts vārdā sniegto galvojumu saistību uzskaiti.

Prioritātes valsts interesēm atbilstošas valsts vārdā sniegto galvojumu politikas īstenošanai vidējā termiņā:

- 1) nodrošināt valsts vārdā sniegto galvojumu portfeļa kvalitāti, t.sk. pārskatot valsts galvoto aizdevumu saņēmēju loku un definējot valsts vārdā sniegto galvojuma mērķus;
- 2) īstenot operatīvu un labākai pasaules praksei atbilstošu valsts vārdā sniegto galvojumu pretendentu atlasi, valsts vārdā sniegto galvojumu sniegšanas un apkalpošanas procesu.

7.attēls. Valsts parāds (nominālvērtībā) 2005.-2013.6.gadā

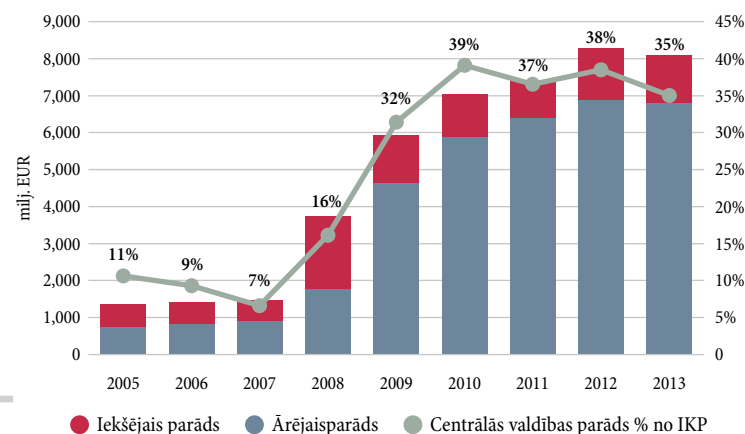
Avots: Valsts kase

⁶ 2013.gadā – saskaņā ar Valsts kases oficiālā 2013.gada decembra mēneša pārskata datiem.

2.2. Valsts parāda struktūra, rādītāji un izmaiņas

Latvijas vispārējās valdības parāda līmenis, kas uz 2013.gada beigām veidoja ~38% no IKP, neskatoties uz būtisku tā pieaugumu pēdējos gados, bija **piektais mazākais ES dalībvalstu vidū**, kā arī **tā līmenis bija krietni zem ES dalībvalstu vidējā rādītāja** (sk. 6.attēlu).

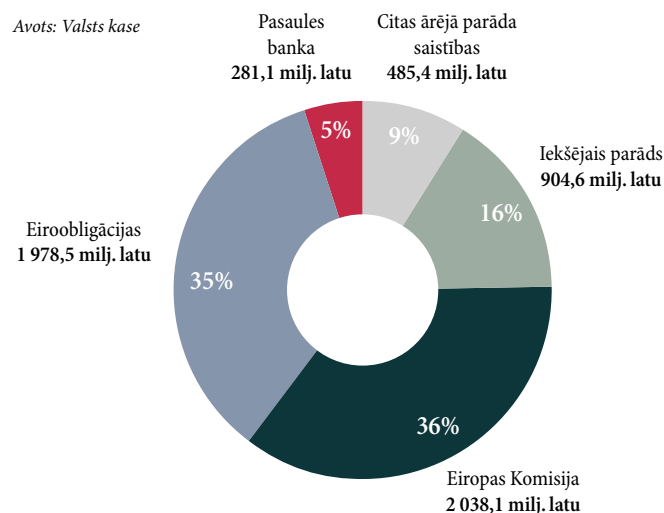
Vispārējās valdības parāda līmeni galvenokārt ietekmē valsts parāds, kas 2013.gadā samazinājās par 133,8 milj. latu un 2013.gada beigās sasniedza 5 687,7 milj. latu nominālvērtībā **jeb 34,8% no IKP, nepārsniedzot likumā „Par valsts budžetu 2013.gadam” 6,9 mljrd. latu apmērā noteikto maksimālo parāda līmeni** uz gada beigām (sk. 7.attēlu).

Valsts parāda vadība

8.attēls. Valsts parāda struktūra nominālvērtībā uz 31.12.2013.

Avots: Valsts kase

Valsts parāda struktūrā 2013.gadā lielāko īpatsvaru veidoja **ārējais parāds, sasniedzot 84%**, savukārt valsts **iekšējā parāda īpatsvars veidoja 16%** no kopējā valsts parāda apjoma (sk. 8.attēlu).

Valsts ārējais parāds pēc nomināla 2013.gada 31.decembrī bija 4 783,1 milj. latu.

2013.gadā valsts ārējais parāds **samazinājās par 64,1 milj. latu**, kas saistīts ar vairāku ārējo aizņēmumu 2013.gada laikā veikto atmaksu saskaņā ar iepriekš noslēgtiem līgumiem. **Lielāko daļu valsts ārējā parādā veido aizņēmumi no Eiropas Komisijas un iepriekšējos gados emitētās eiroobligācijas⁷.** Pārējās valsts ārējā parāda saistības veido starptautisko finanšu institūciju (piemēram, Eiropas Investīciju bankas, Ziemeļu investīciju bankas u.c.) aizdevumi dažādu projektu finansēšanai (sk. 8.attēlu).

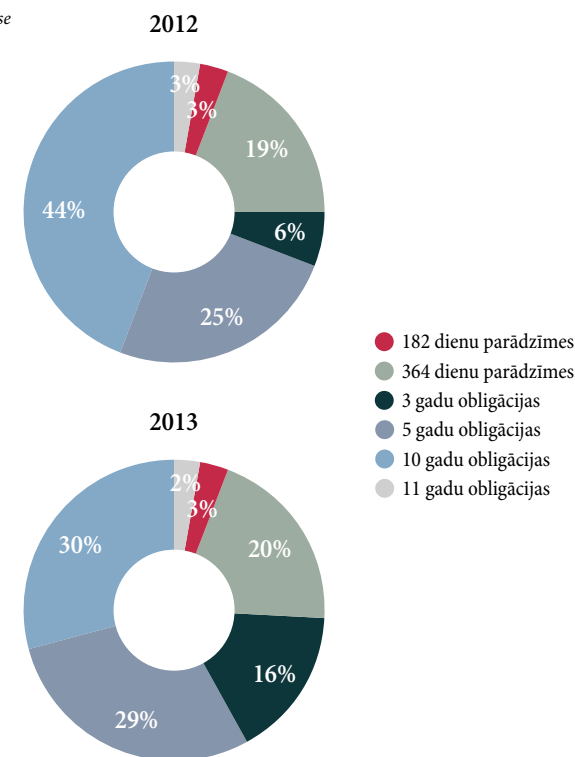
⁷ Euroobligācijas ir Latvijas valsts ārējā aizņēmuma vērtspapīri (obligācijas), kas emitēti starptautiskajos finanšu tirgos ārvalstu valūtā un kuras iegādājušies galvenokārt ārvalstu investori – bankas un institucionālie investori (ieguldījumu fondi, pensiju fondi, apdrošināšanas sabiedrības utt).

Valsts iekšējais parāds nominālvērtībā 2013.gada 31.decembrī bija **904,6 milj. latu**, no kura būtiskāko daļu veidoja valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīri 679,3 milj. latu apmērā, kurus Valsts kases organizētās regulārajās publiskajās izsolēs iegādājās iekšējā finanšu tirgus dalībnieki (kreditīestādes un institucionālie investori).

2013.gadā valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru apjoms iekšējā parādā pieauga par **4,2 milj. latu** pēc nomināla, kā arī mainījās apgrozībā esošo valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru veidu procentuālais īpatsvars iekšējā parāda portfeli. Izmaiņas galvenokārt saistītas ar obligāciju piedāvājuma palielināšanu (sk. 9.attēlu).

9.attēls. Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīri apgrozībā 2012. un 2013.gada beigās

Avots: Valsts kase

Valsts parāda vadība

2.3. Valsts aizņēmumu vadība

2.3.1. Investoru attiecību vadība

Lai īstenotu mērķtiecīgu **investoru attiecību vadību** un definētu atbilstošus veicamos pasākumus, Valsts kase regulāri informē investorus un sadarbības partnerus, sagatavojot Valsts parāda vadības gada pārskatu, ceturkšņa biļetenus un apkopojot aktuālos iknedēļas notikumus, kā arī veic citus komunikācijas pasākumus.

Katru gadu Valsts kase sagatavo analītisku **Valsts parāda vadības pārskatu** (latviešu un angļu valodā) par iepriekšējo gadu, lai klientiem, finanšu tirgus dalībniekiem, t.sk. esošajiem un potenciālajiem sadarbības partneriem un valsts vērtspapīru investoriem nodrošinātu informāciju par valsts parāda vadības aktualitātēm, rezultatīvajiem rādītājiem un nākotnes tendencēm. Valsts parāda vadības pārskatu nosūta arī citiem pēc funkcijām līdzīgiem valsts parāda vadības funkciju īstenotājiem ES (parāda vadības birojiem), kā arī Latvijas Republikas vēstniecībām ārvalstīs. Šāda informācijas sniegšanas forma par aktuālāko Latvijas valsts parāda vadībā no sadarbības partneru (t.sk. banku) puses novērtēta pozitīvi.

Reizi ceturksnī Valsts kase savā tīmekļa vietnē publicē **Valsts parāda vadības ceturkšņa biļetenu** (latviešu un angļu valodā), kurā sniedz aktuālos valsts budžeta izpildes un parāda vadības datus, aktuālo informāciju par Latvijas Republikas kredītreitingu, iekšējo un ārējo aizņēmumu, parāda portfeļa vadību, valsts vērtspapīru izsoļu tendencēm un rezultātiem, kā arī par pašvaldību aizņēmumiem.

Ik nedēļu Valsts kase apkopo, nosūta investoriem un publicē tīmekļa vietnē **Nedēļas notikumu apskatu** (angļu valodā) par valsts budžetu un parāda vadību, aktualitātēm Latvijas finanšu sektorā, ekonomikā un politikā.

Gan Latvijas delegācijas sastāvā Pasaules Bankas un Starptautiskā Valūtas fonda ikgadējās konferences laikā, gan organizējot tikšanās klātienē Valsts kases pārstāvji tiek ar investoriem, ārvalstu investīciju banku un reitingu aģentūru pārstāvjiem, tādējādi nodrošinot **papildu atbalstu informācijas izplatīšanā investoru sabiedrībai**.

2.3.2. Latvijas Republikas kredītreitings

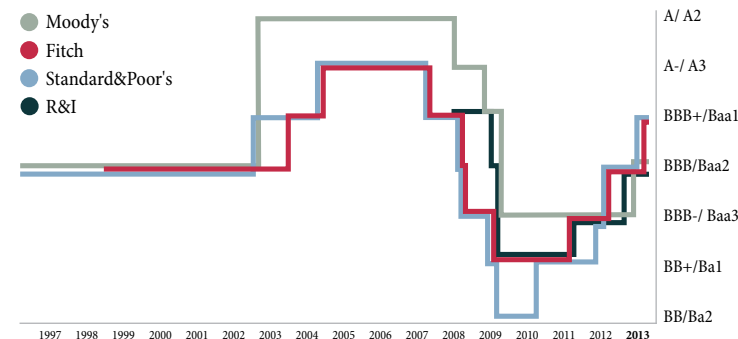
Kredītreitings valstij ir būtisks faktors finanšu līdzekļu pieejamībai, kā

arī tas atspoguļojas aizņemto resursu cenā. Valsts parāda vadības ietvaros **Latvijas Republikas kredītreitinga noteikšanai** Valsts kase organizē trīs lielāko **starptautisko reitinga aģentūru** – **“Fitch Ratings”**, **“Standard & Poor’s”** un **“Moody’s Investors Service”**, kā arī **Japānas reitingu aģentūras “R&I”** analītiķu vizītes Latvijā, nodrošina tām regulāru un vispusīgu informāciju par Latviju, lai veicinātu reitinga aģentūras pieņemt lēmumus Latvijas Republikas kredītreitinga pozitīvai attīstībai. Pamatojoties uz pieejamo informāciju, investori novērtē investīciju iespējas Latvijā, t.sk. valsts emitētajos vērtspapīros. Reitinga aģentūras ne tikai katru gadu pārskata Latvijas Republikas kredītreitingu un tā nākotnes prognozi (*Outlook*), bet arī piešķir reitingu valsts emitētajiem vērtspapīriem. Valsts kases vadītā starpstipendiju darba grupa reizi gadā informē Ministru kabinetu par Latvijas Republikas kredītreitingu un faktoriem, kas to ietekmē, kā arī par priekšlikumiem kredītreitinga uzlabošanai.

2013.gadā Latvijas Republikas kredītreitingu paaugstināja visas reitinga aģentūras. „R&I” reitingu paaugstināja februārī – no BBB uz BBB, „Moody’s” – martā – noBaa3 uz Baa2. Reitinga paaugstinājums tika pamatots ar valsts stabilitāti, spēcīgu un sabalansētu ekonomikas attīstību. Izpildot Māstrihtas kritērijus un Latvijai saņemot oficiālu uzaicinājuma iestāties eirozonā, Latvijas Republikas kredītreitingu no BBB uz BBB+ paaugstināja gan „Standard&Poor’s” – jūnijā, gan „Fitch Ratings” – jūlijā, abas aģentūras pēdējo reizi reitingu bija paaugstinājušas salīdzinoši nesen – 2012.gada novembrī. Gada beigās „Standard&Poor’s” vēl paaugstināja Latvijas nākotnes prognozi (*Outlook*) – no stabilas uz pozitīvu.

10.attēls. Latvijas Republikas kredītreitinga vēsture

Avots: Valsts kase

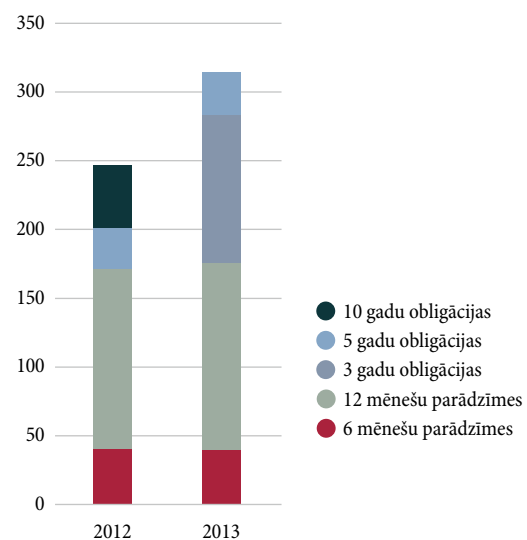
2.3.3. Valsts iekšējie aizņēmumi

2013.gadā Valsts kase ir turpināja regulāras valsts vērtspapīru izsoles, piedāvājot investoriem gan īstermiņa, gan vidēja un ilgtermiņa valsts vērtspapīrus. Līdzīgi kā iepriekšējos gados Valsts kase rīkoja sešu un 12 mēnešu parādzīmju izsoles, galvenokārt, lai pārfinansētu un nodrošinātu relatīvi lētus likviditātes resursus un uzturētu valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru tirgu, kā arī nodrošinātu īstermiņa latu resursu aizņemšanās etalona regulāru aktualizēšanu tirgū. Savukārt, lai nodrošinātu vidēja un ilgtermiņa valsts vērtspapīru piedāvājumu institucionālajiem investoriem, kā arī garāka termiņa resursus valsts budžeta pamata finansēšanai, **Valsts kase 2013.gada sākumā piedāvāja jaunu trīs gadu obligāciju programmu un oktobrī uzsāka jaunu piecu gadu obligāciju programmu, uzrādot labus izsoļu rezultātus un sasniedzot augstu pieprasījumu, tādējādi veicinot likmju atrašanos vēsturiski zemākajos līmeņos. Valsts kase sākotnējā tirgū 2013.gadā pārdeva valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīrus 315 milj. latu apmērā, kopējais pieprasījums bija 958 milj. latu, kas vidēji 3,1 reizi pārsniedza kopējo piedāvājumu.**

Konkurējošajās daudz cenu izsolēs valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru piedāvājuma seguma proporcija gada laikā bija augstāka par vienu, t.i., **pieprasījums pārsniedza piedāvājumu** – vairumā gadījumu **2-4 reizes**. Svārstīgāki pieprasījuma līmeņi bija novērojami jūnijā-jūlijā, galvenokārt sakarā ar neskaidro situāciju starptautiskajos finanšu tirgos un tirgus dalībnieku šaubām par likmju attīstības virzienu. Stabilizējoties situācijai gada otrajā pusē, piedāvājuma seguma proporcija atgriezās iepriekšējos līmeņos.

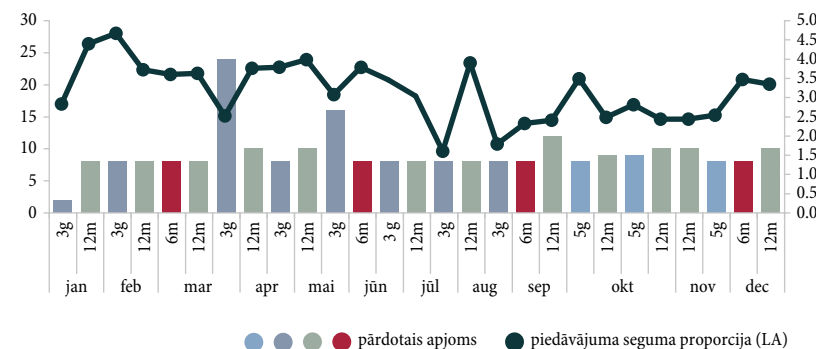
11.attēls. Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru emisijas 2012. un 2013.gadā sadalījumā pa dzēšanas termiņiem, milj. LVL

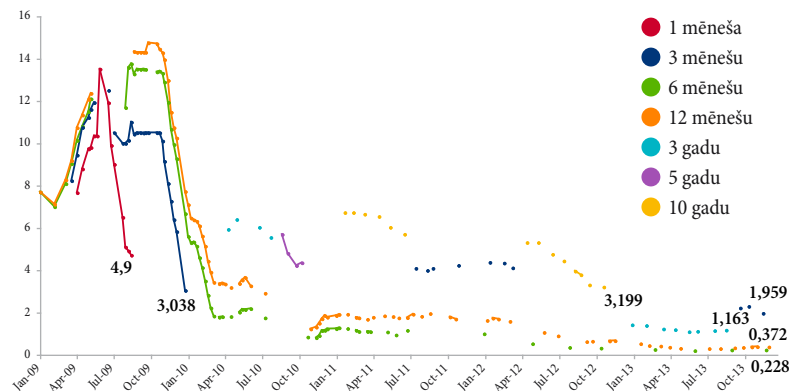
Avots: Valsts kase

12.attēls. Valsts vērtspapīru sākotnējās tirdzniecības aktivitāte konkurējošajās daudz cenu izsolēs

Avots: Valsts kase

13.attēls. Valsts vērtspapīru konkurējošajās izsolēs noteiktās vidējās svērtās procentu likmes

Avots: Valsts kase

2013.gada izsolēs likmes turpināja atrasties vēsturiski zemākajos līmeņos, ar nelielu atšķirību likmju attīstībā gada pirmajā un otrajā pusē. Likmju kritums gada pirmajā pusē skaidrojams ar pozitīvām likmju attīstības tendencēm globālajos finanšu tirgos, kredītiestāžu augsto likviditāti, Latvijas Republikas kredītreitinga uzlabošanu un ECOFIN 2013.gada 9.jūlija lēmumu uzaicināt Latvijas valsti pievienoties eirozonai no 2014.gada 1.janvāra. Savukārt gada otrajā pusē, lai gan kredītiestāžu likviditāte turpināja uzlaboties, pieaugot neskaidrībai starptautiskajos finanšu tirgos, iekšējā aizņēmuma valsts vērtspapīru likmes nedaudz kāpa.

Arī vidējā termiņā plānots nodrošināt regulāru un pieprasījumam atbilstošu valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru un obligāciju piedāvājumu, piesardzīgi un atbilstoši finanšu tirgus kapacitātei palielinot aizņemšanās apjomus.

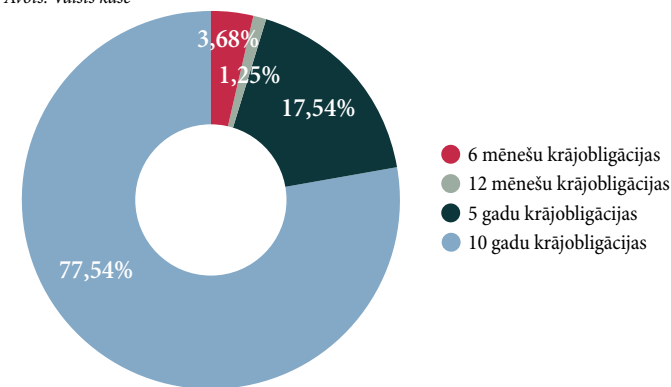
Iekšējā aizņēmuma valsts vērtspapīru tirgus attīstīšanai Valsts kase ieviesa izmaiņas valsts vērtspapīru iegādes procesā – no 2013.gada februāra ieviešot **Primāro dīleru sistēmu**, kuras mērķis ir sekmēt ne tikai valsts vērtspapīru tirgus attīstību, bet arī aktivitāti, t.i., jaunu aizņemšanās instrumentu veidošanu, investoru bāzes paplašināšanu, aktīvāku, likvidāku un investoriem pievilcīgāku valsts vērtspapīru tirgu, kā arī ar valsts parāda apkalpošanu saistīto risku samazināšanu. Primāro dīleru sistēmas ietvaros valsts vērtspapīru izsolēs var piedalīties kre-

dītiestādes, kurām ir noslēgts primārā dīlera līgums ar Valsts kasi. Par primārajiem dīleriem kļuvas šādas kredītiestādes – AS „Citadele banka”, AS „DNB banka”⁸, AS „Nordea Bank Finland Plc”, AS „SEB banka” un AS „Swedbank”. Primāro dīleru sākotnējās grupas izveidošanai Valsts kase izvērtēja katras kredītiestādes līdzšinējo darbību valsts vērtspapīru tirgū un aktivitāti finanšu darījumos ar Valsts kasi valsts parāda un aktīvu vadības jautājumos. Primārie dīleri veic starpniecības un valsts vērtspapīru tirgus eksperta, kā arī dialoga ar investoriem veidotāja funkciju. Primārie dīleri, iegādājoties valsts vērtspapīrus sākotnējā izvietošanā savā vai klientu uzdevumā, pēc tam arī nodrošina tirgus uzturētāja pienākumus otrreizējā tirgū.

2013.gada jūnijā Valsts kase ieviesa jaunu iekšējā finanšu tirgus instrumentu – **krājobligācijas**, kuru mērķis ir piesaistīt privātpersonas kā potenciāli jaunu ieguldītāju grupu un paplašināt iedzīvotāju ieguldījumu iespējas klasiskos un drošos finanšu instrumentos, vairojot iedzīvotāju praktisko investīciju pieredzi, attīstīt valsts vērtspapīru tirgu kopumā, kā arī veicināt iedzīvotāju uzticību finanšu tirgum. Šādā veidā Valsts kase piesaista papildu resursus atbilstoši finanšu tirgus likmēm un veicina kapitāla uzkrāšanu iekšzemes finanšu tirgū. Tīmekļa vietnē www.krajobligacijas.lv iedzīvotājiem tiek piedāvātas sešu un 12 mēnešu, kā arī piecu un 10 gadu krājobligācijas. 2013.gada beigās kopumā apgrozībā krājobligācijas sasniedza 1,3 milj. latu apjomu.

14. attēls. Agrozībā esošais krājobligāciju apjoms (31.12.2013.)

Avots: Valsts kase

⁸ Otrreizējā tirgū – Lietuvas AB „DNB Bankas”.

2014.gadā paredzēts turpināt krājobligāciju ieviešanas projektu, uzsākot to izpildi VAS „Latvijas Pasts” nodaļās, kas dos iespēju krājobligācijas iegādāties iedzīvotājiem, kuri neizmanto banku pakalpojumus.

2.3.4. Valsts ārējie aizņēmumi

Aizņēmumi starptautiskajos finanšu tirgos

Kā rāda Valsts kases pieredze ar darījumiem starptautiskajos finanšu tirgos pēdējo gadu laikā, aizņemšanās brīdi emitentiem globālo tirgu nenoteiktības apstākļos lielā mērā nosaka atsevišķu, īsu izdevīgāko brīžu izmantošana, kad finanšu tirgos parādās pozitīvas ziņas un investoru noskaņojums kļūst labvēlīgs jaunām investīcijām. Valsts kases darbība ārējo aizņēmumu vadības jomā pēdējos gados ir vērsta tieši uz šādu aizņemšanās izdevīguma brīžu izmantošanu, jo tas ļauj sasniegt **aizņemšanās stratēģijas galveno mērķi – panākt valsts parāda apkalpošanas izdevumu samazinājumu vidējā termiņā**, nodrošinot aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos ar valstij izdevīgiem nosacījumiem.

Būtisks priekšnosacījums elastības saglabāšanai attiecībā uz starptautiskajos finanšu tirgos veicamo aizņēmumu nosacījumu (aizņemšanās laiks, valūta, apjoms, termiņš) izvēli ir **resursu rezerves uzturēšana Valsts kases kontos vidējā termiņā plānotajai valsts parāda atmaksai**. Aizņemoties savlaicīgi un pakāpeniski, neatliekot liela apjoma aizņemšanos uz pēdējo brīdi pirms apjomīgu parāda saistību izpildes, **Valsts kase novērš valsts parāda pārfinansēšanas risku un panāk izdevīgākus aizņēmumu nosacījumus** (t.sk. zemākas procentu likmes), jo aizņemto resursu cena netiek pakļauta finanšu tirgus spekulatīvai ietekmei, kā tas notiktu gadījumā, ja aizņemšanās notiktu īsi pirms liela apjoma parāda saistību atmaksas termiņa.

Plānojot un veicot aizņemšanās pasākumus, Valsts kase ievēro gads-kārtējā valsts budžeta likumā noteiktos ierobežojumus valsts parāda apmēram uz attiecīgā gada beigām.

2013.gadā Valsts kase izveidoja pirmo valsts vērtspapīru programmu turpmākajiem aizņēmumiem starptautiskajos kapitāla tirgos (*Global Medium Term Note programme* (GMTN)). GMTN ir ārējo valsts vērtspapīru dokumentācijas juridisks ietvars, kas sastāv no standartizētiem līgumiem un izveidots, lai veicinātu turpmāko Latvijas aizņēmumu procesu. GMTN programma ļaus Latvijai emitēt ne tikai publiskus valsts

vērtspapīrus, bet arī privātā izvietojuma valsts vērtspapīrus. GMTN programmas izveidošana ļauj Valsts kasei operatīvi izmantot labvēlīgu situāciju starptautiskajos finanšu tirgos un emitēt valsts vērtspapīrus ar izdevīgām procentu likmēm, kā arī paredz iespēju valsts vērtspapīrus emitēt dažādās valūtās, tā ir programma bez juridiskā ietvara izmantošanas laika ierobežojumiem vai ierobežotiem valsts vērtspapīru emisijas apjomiem. Tāpat programma paredz iespēju emitēt valsts vērtspapīrus, ja investors divpusēji uzrunā Valsts kasi un izsaka aizdevuma piedāvājumu, ievērojot programmas juridiskos nosacījumus.

2013.gadā Valsts kase pastāvīgi sekoja finanšu tirgus notikumiem aizņemšanās iespēju izvērtēšanai starptautiskajos finanšu tirgos, lai atbilstoši vidēja termiņa aizņemšanās stratēģijai savlaicīgi nodrošinātu resursus starptautiskā aizņēmuma programmas pārfinansēšanai 2014.-2015.gadā. Lai saglabātu iespējami lielu elastību eiroobligāciju emisijas laika izvēlei, 2013.gada jūnijā Latvijas delegācija tikās ar Eiropas investoriem, bet novembrī – ar ASV investoriem, taču, ņemot vērā globālo finanšu tirgus notikumu attīstību, kas nelabvēlīgi ietekmēja iespējamās aizņemšanās izmaksas, kā arī mazāku aizņemšanās nepieciešamību, Valsts kase ārējos tirgos neaizņēmās. Tai pat laikā 2013.gadā īstenotie investoru attiecību pasākumi bija labvēlīgs priekšnosacījums eiroobligāciju emisijai 2014.gada janvārī.

Aizņēmumi no Eiropas Investīciju bankas un Eiropas Padomes Attīstības bankas

2008.gada 30.oktobrī tika parakstīts līgums ar Eiropas Investīciju banku par aizdevumu ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu valsts budžeta līdzfinansējuma nodrošināšanai 2007.-2013.gada programmas periodam. 2013.gada novembrī parakstīti grozījumi finanšu līgumā, kas paredz aizdevuma izmaksas pieprasījuma iesniegšanas termiņa pagarinājumu līdz 2014.gada 30.oktobrim.

2009.gada 30.aprīlī parakstīts līgums ar Eiropas Padomes Attīstības projektu līdzfinansēšanai izglītības sfēras, pilsētvides un lauku vides sakārtošanā 50 milj. eiro apjomā. 2013.gada 30.jūnijā beidzās aizdevuma izņemšanas termiņš un līdz ar to turpmākas līdzekļu izmaksas vairs nav iespējamās. 2013.gadā bankai nosūtīti vairāki aizdevuma izlietojuma pārskati, lai nodrošinātu visu izņemto līdzekļu izvietojumu. Banka ir apstiprinājusi visu izmaksāto aizdevuma līdzekļu izvietojumu, un līdz ar to projekts ir uzskatāms par noslēgtu.

2.4. Valsts parāda portfeļa vadība

Valsts parāda portfeļa vadības mērķis ir **optimizēt valsts parāda apkalpošanas izmaksas ilgtermiņā, ierobežojot valsts parāda portfeļa finanšu riskus.**

Valsts kase regulāri izvērtē Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktos parāda portfeļa struktūras parametrus, kā arī izvērtē nepieciešamību šo rādītāju izmaiņām. Lai ierobežotu valsts parāda procentu likmju risku un ilgtermiņā optimizētu valsts parāda apkalpošanas izmaksas, aprēķina izmaksu un procentu likmju iespējamā svārstīguma riska mēru (*Cost-at-Risk (CaR)*), kas ar noteiktu varbūtību (95%) atspoguļo, cik lielā mērā parāda procentu maksājumi varētu būt lielāki par vidējā termiņā sagaidāmajiem. Balstoties uz aprēķinu rezultātiem, finanšu tirgus prognozēm un Valsts kases ekspertu novērtējumu, nosaka procentu likmju vidējā svērtā fiksētā perioda un fiksēto likmju īpatsvara rādītāju vērtības, kas nodrošina optimālo izmaksu un procentu likmju riska līdzsvaru (sk. 15.attēlu).

15.attēls. Valsts parāda portfeļa vadības pamatprincipi / Avots: Valsts kase

⁹ Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā ir noteikts, ka latu parāda īpatsvaram valsts parāda portfeli ir jābūt vismaz 35% ar nosacījumu, ka latu parāda īpatsvars vidējā termiņā jānodrošina vismaz 35% apmērā, ja tas atbilst Latvijas valsts makroekonomikas, kapitāla tirgus un visas finanšu sistēmas attīstības tendencēm un ja Valsts kases rīkotajās valsts iekšējā aizņēmuma vidēja un ilgtermiņa vērtspapīru sākotnējās

Valsts parāda vadības iedalīšana divos savstarpēji saistītos procesos – valsts aizņēmumu vadība un valsts parāda portfeļa vadība – ļauj Valsts kasei, veicot jaunus aizņēmumus, sasniegt valsts aizņēmumu vadības mērķi, savukārt, vēlāk, nepieciešamības gadījumā koriģēt valsts parāda portfeļa struktūru ar atvasināto finanšu instrumentu un citu pieejamo līdzekļu palīdzību tā, lai tā būtu optimāla un atbilstu Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajai.

2013.gadā ievēroti visi Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktie parāda struktūras rādītāji (sk. 2.tabulu).

2.tabula. Valsts parāda struktūras rādītāju atbilstība Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajiem valsts parāda portfeļa struktūras rādītājiem

Avots: Valsts kase

Rādītāji	Faktiskie parāda struktūras rādītāji 31.12.2012.	Faktiskie parāda struktūras rādītāji 31.12.2013.	Stratēģijā noteiktie parāda struktūras rādītāji
Latvijas parāda īpatsvars	12%	16%	≥ 35% ⁹
Iekšējā parāda apjoms gada beigās ¹⁰	675,10 milj.latu	679,33 milj.latu	ne mazāk kā apjoms uz iepriekšējā gada beigām
Dzēšanas profils	< 1 gadu	< 3 gadiem	< 1 gadu
	3,7% ¹¹	41,1% ¹⁰	< 3 gadiem
Fiksēto likmju īpatsvars	95,8%	78,2%	≥ 60%
	Procentu likmju vidējais svērtais fiksētais periods gados	4,14	3,41
Valūtu kompozīcija tirajam valūtu parādam	EUR 100,53%	EUR 100,07%	EUR 100% (+/- 5%)

izvietošanas izsolēs piedāvāto vidējo svērto ienesīguma likmju uzcenojums ir mazāks par 100 āzes punktiem. virs aizņemšanās EUR valūtā iespēju līmeņa.

¹⁰ Apgrozībā esošo vērtspapīru, kas emitēti pēc vietējās likumdošanas, apjoms.

¹¹ Kopējā parāda dzēšanas profils, ņemot vērā valsts parāda pārfinansēšanas rezervi.

Valsts parāda vadība

Dzēšanas profila rādītāja ievērošanai 2013.gadā Valsts kase turpināja izmantot valsts parāda pārfinansēšanas rezerves pieeju. Ņemot vērā būtisko 2014. un 2015.gadā dzēšamā parāda apjomu, valsts parāda dzēšanas profils līdz vienam gadam pietuvojās Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajai augšējai robežai. Lai nepārkāptu savlaicīgas pārfinansēšanās iespējas novērtējuma robežu, Valsts kase turpināja uzturēt valsts parāda pārfinansēšanas rezervi, rezervējot resursus 2014.gadā plānotajai valsts parāda atmaksai un izslēdzot pārfinansēšanas riska daļu.

Lai nodrošinātu valsts parāda portfeļa *duration* rādītāja saglabāšanu Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajās robežās, 2013.gadā Valsts kase noslēdza jaunu procentu likmju mijmaiņas darījumu, kura ietvaros tiek maksāta fiksētā likme, tādējādi fiksējot valsts parāda portfeļa procentu likmes joprojām vēsturiski zemākajos līmeņos un nodrošinot iespēju parāda apkalpošanas izdevumu un riska optimizācijai.

2.5. Valsts vārdā sniegtie galvojumi

Ministru kabineta 2010.gada 1.jūnija noteikumi Nr.501 "Kārtība, kādā gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā iekļauj pieprasījumus valsts vārdā sniedzamajiem galvojumiem, un galvojumu sniegšanas un uzraudzības kārtība" nosaka kārtību, kādā ministrijas un citas centrālās valsts iestādes iekļauj gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā pieprasījumus valsts vārdā sniedzamajiem galvojumiem, līdz ar to nozaru ministrijām ir iespēja izmantot valsts vārdā sniegtu galvojumu kā atbalsta instrumentu savā pārraudzībā esošu nozaru uzņēmumu projektu īstenošanas nodrošināšanai.

2013.gadā valsts vārdā izsniegti gadskārtējā valsts budžeta likumā paredzētie valsts vārdā sniegtie galvojumi tikai studiju un studējošo kreditēšanai par kopējo summu 8,8 milj. latu.

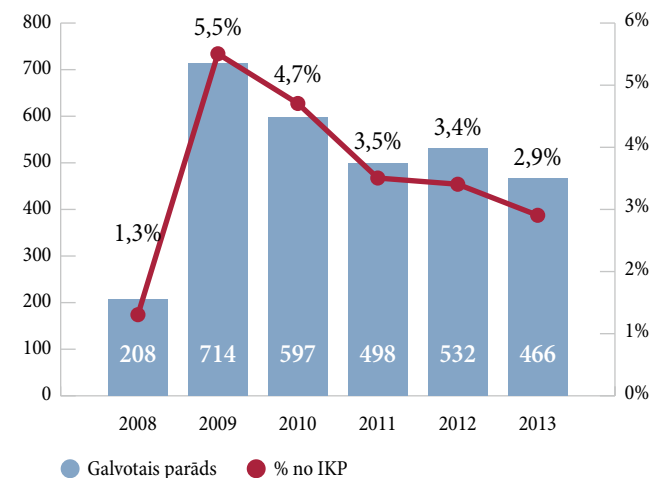
Analizējot citu valstu pieredzi, potenciālo valsts vārdā sniegto galvojumu saņēmējus un galvojumu mērķus, kā arī citus valsts vārdā sniegto galvojumu instrumenta elementus, **Valsts kase pārskatīja valsts vārdā sniegto galvojumu sniegšanas pamatprincipus**, kurus izmanto, lai nodrošinātu efektīvu valsts vārdā sniegto galvojuma kā atbalsta instrumenta izmantošanu, vienlaikus samazinot šī atbalsta instrumenta ietekmi uz valsts parādu un budžeta deficītu.

Lai turpinātu valsts vārdā sniegto galvojumu politikas pilnveidošanu, **Likumā par budžetu un finanšu vadību izdarīti grozījumi, precizējot potenciālo valsts vārdā sniegto galvojuma saņēmēju loku un mērķus, turpmāk ierobežojot valsts vārdā sniegto galvojumu sniegšanu privātajām kapitālsabiedrībām.**

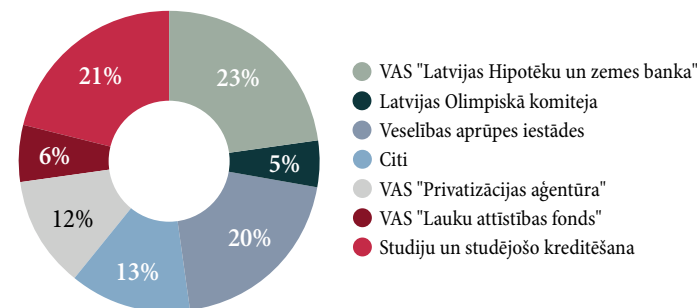
2013.gadā atbilstoši noslēgtajiem valsts galvojuma līgumiem AS „Liepājas metalurģis” vietā izpildītas saistības pret *UniCredit S.p.A.* EUR 73,6 miljonu apmērā, jo aizņēmējs šīs saistības nevarēja izpildīt.

16.attēls. Valsts galvoto aizdevumu atlikums, milj. LVL

Avots: Valsts kase

17.attēls. Valsts vārdā sniegto galvojumu portfelis sadalījumā pa aizņēmējiem uz 31.12.2013. / Avots: Valsts kase

2.6. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts parāda vadībā

3.tabula

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts parāda vadībā

Uzdevums	Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2013	
			Plānotais	Izpilde
1. Organizēt jaunus aizņēmumus dažādu reģionu starptautiskajos kapitāla tirgos atbilstoši vidējā termiņa aizņemšanās stratēģijai.	1.1. Paplašināta un diversificēta investoru bāze.	1.1. Gada laikā starptautiskajos finanšu tirgos veiktajās valsts vērtspapīru emisijās no jauniem investoriem piesaistīto resursu apjoms (jaunu investoru sākotnējās izsolēs iegādātais valsts vērtspapīru apjoms % no gada emisijas apjoma).	5	— ¹²
	1.2. Starptautiskā aizņēmuma programmas aizdevumi pārfinansēti ar labvēlīgiem nosacījumiem.	1.2. Latvijas valsts aizņemšanās likmju līmeņa atbilstība etalona likmei ¹³ (%).	Ne augstāk kā etalons	— ¹⁴
2. Veicināt iekšzemes finanšu tirgus attīstību un tā integrāciju eiro zonas finanšu tirgū.	2. Uzturēts valsts vērtspapīru piedāvājums iekšzemes finanšu tirgus dalībniekiem.	2. Apgrozījumā esošais iekšzemes valsts vērtspapīru apjoms gada beigās nominālvērtībā (milj.latu).	Ne zemāks kā iepriekšējā gada beigās (2012. – 675,1)	679,3

¹² Ņemot vērā, ka 2013.gadā netika veikti aizņēmumi starptautiskajos finanšu tirgos, nav iespējams novērtēt rezultatīvā rādītāja izpildi.

¹³ Etalona likmi nosaka atbilstoši finanšu un kapitāla tirgus likmju vidējam līmenim un tā sastāv no jauno Eiropas Savienības dalībvalstu, kuru kredītreitings līmenis ir +/- 2 pakāpes pret Latvijai noteikto, starptautiskajos finanšu un kapitāla tirgos

emitēto obligāciju likmēm otrreizējā tirgū atbilstošajā valūtā, no kurām izveidota peļņas likne ar logaritmisko funkciju, un pieskaitītiem 0,25%, kas ietver jauna aizņēmuma veikšanas papildu uzcenojumu.

¹⁴ Ņemot vērā, ka 2013.gadā netika veikti aizņēmumi starptautiskajos finanšu tirgos, nav iespējams novērtēt rezultatīvā rādītāja izpildi.

Valsts kases darbība 2013.gadā

3. Naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība

3.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Finanšu ministra apstiprinātā Valsts kases naudas līdzekļu vadības stratēģija nosaka Valsts kases mērķus, uzdevumus un atbildību, veicot finansiāli efektīvu un drošu Valsts kases pārvaldībā esošo naudas līdzekļu vadību, ievērojot likviditātes nodrošināšanas prasības un ierobežojot finanšu riskus.

Uz laiku brīvos naudas līdzekļus Valsts kase izvieto Latvijas Bankā, Latvijas un ārvalstu kredītiestādēs vai iegulda fiksēta ienākuma parāda vērtspapīros, ierobežojot finanšu riskus saskaņā ar Valsts kases naudas līdzekļu vadības stratēģijā noteiktajiem ieguldījumu parametriem un sadarbības limitiem, kurus nosaka katram darījumam partnerim atkarībā no finanšu instrumenta veida.

Prioritātes naudas līdzekļu vadībā:

- 1) uzturēt un attīstīt ilgtermiņa sadarbību ar iekšzemes un starptautiskā finanšu tirgus dalībniekiem (sadarbības partneriem), lai paplašinātu naudas līdzekļu ieguldīšanas iespējas un nodrošinātu finanšu vadības lēmumu pieņemšanai apbūvēti nepieciešamo informāciju;
- 2) nodrošināt naudas līdzekļu vadības procesa atbilstību labākajai finanšu tirgus praksei un ievērojot finansiāli efektīvas naudas līdzekļu izvietošanas pamatprincipus.

Atbilstoši Finanšu ministrijas pilnvarojumam Valsts kase organizē valsts aizdevumu izsniegšanas procesu, nodrošinot finanšu resursu pieejamību valsts aizdevumu veidā saskaņā ar noslēgtajiem aizdevumu līgumiem, sekojot līdzī valsts aizdevuma saņēmēju finansiālajam stāvoklim, uzraugot valsts aizdevuma atmaksas un nepieciešamības gadījumā veicot parāda piedziņas darbības.

Prioritātes valsts aizdevumu vadībā:

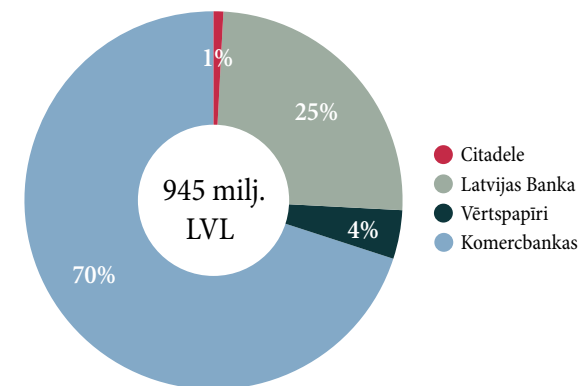
- 1) nodrošināt caurskatāmu, valsts interesēm atbilstošu un efektīvu valsts aizdevumu vadības procesu, nepieļaujot paaugstināta riska valsts aizdevumu izsniegšanu;
- 2) nodrošināt klientu apkalpošanas kvalitāti un klientu apmierinātību ar valsts aizdevumu izsniegšanas procesu, t.sk. nodrošinot līgumu slēgšanu elektroniski.

3.2. Naudas līdzekļu vadība

2013.gadā, ņemot vērā finansēšanas nepieciešamību un situāciju finanšu tirgos, Valsts kase nodrošināja finansiālo saistību izpildei nepieciešamo likvido naudas līdzekļu apjomu, kā arī izvietoja uz laiku brīvos naudas līdzekļus Latvijas Bankā, Latvijas un ārvalstu kredītiestādēs un ieguldīja fiksēta ienākuma parāda vērtspapīros. 2013.gadā likviditātes nodrošināšanai izmantoti Valsts kases kontos pieejamie likvido resursu atlikumi, kā arī iekšējā un ārējā finanšu tirgū piesaistītie resursi. Atbilstoši finanšu tirgus tendencēm un pieaugošajam finanšu risku vadības prasībām pasaules finanšu tirgos, Valsts kase aktualizēja un 2013.gada 30.oktobrī finanšu ministrs apstiprināja aktualizēto **Valsts kases Naudas līdzekļu vadības stratēģiju.**

18.attēls. Naudas līdzekļu ieguldījumu struktūra (31.12.2013.)

Avots: Valsts kase

Naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība

VALSTS KASE

3.3. Valsts aizdevumu vadība

Valsts aizdevumu **saņēmēju loks** noteikts Likuma par budžetu un finanšu vadību 36.pantā. **Aizdevumu atmaksas** valsts pamatbudžetā plāno atbilstoši aizdevuma līgumā noteiktajiem atmaksu termiņiem un apjomiem.

Valsts kase veic valsts aizdevumu uzraudzību un parāda piedziņas darbības. Gadījumos, kad pašvaldības nepilda saistības saskaņā ar līgumu nosacījumiem, Valsts kasei ir tiesības nesamaksātās summas ieturēt no pašvaldībai pienākošās iedzīvotāju ienākuma nodokļa summas vai pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda dotācijas. Gadījumos, kad komercsabiedrības nepilda saistības saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, – piesaka pretenzijas aizņēmējam par aizdevuma atmaksu vai sniedz prasību tiesā par parāda piedziņu un pieteikumu par prasības nodrošinājumu. Ja komercsabiedrību likvidē un parāda piedziņa vairs nav iespējama, Valsts kase saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem **“Kārtība, kādā finanšu ministrs dzēš valsts aizdevumus”** noraksta likvidētās komercsabiedrības dzēstās parādsaistības. Attiecīgajā budžeta gadā likvidētajām komercsabiedrībām parādsaistības dzēš atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā paredzētajam apmēram.

Kopējais 2013.gadā pieļaujama izsniedzamo valsts aizdevumu apmērs bija 358,6 milj. latu, kas ietvēra gadskārtējā valsts budžeta likumā noteikto valsts aizdevumu kopējo palielinājumu 208 milj. latu apmērā un iepriekšējos gados izsniegto valsts aizdevumu atmaksas 2013.gadā 150,6 milj. latu apmērā.

2013.gadā vislielākais valsts aizdevumu apjoms 150,1 milj. latu apmērā jeb 55,6% no kopējā valsts izsniegto aizdevumu apjoma tika izsniegts **pašvaldību struktūrām** (pašvaldībām – 149,5 milj. latu, **pašvaldību struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem** – 0,6 milj. latu).

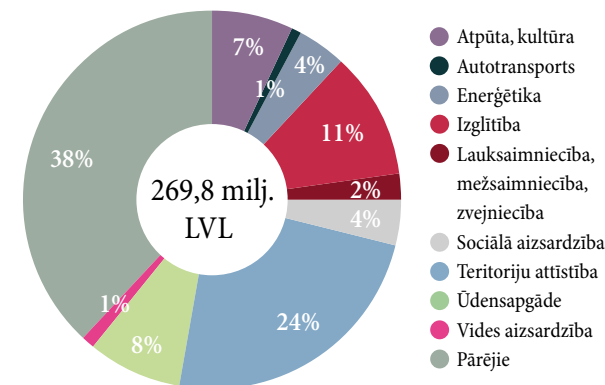
Pašvaldībām izsniegto valsts aizdevumu 149,5 milj. apmērā struktūra:

- 1) budžeta un finanšu vadībai – 0,2 milj. latu;
- 2) pašvaldību investīcijām – 46,8 milj. latu;
- 3) ES līdzfinansēto projektu īstenošanai – 102,5 milj. latu.

Lielākā daļa valsts aizdevumu pašvaldībām tika izsniegti ES līdzfinansēto projektu īstenošanai – 68,5%.

19.attēls. 2013.gadā izsniegto valsts aizdevumu mērķi

Avots: Valsts kase

Valsts aizdevumi 73,8 milj. latu apmērā jeb 27,4% no kopējā valsts izsniegto aizdevumu apjoma izsniegti **Valsts struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem, t.sk.:**

- 1) 70 milj. latu – valsts aizdevums SIA „Hipotēku bankas nekustamā īpašuma aģentūra”, kas izmantoti, lai dzēstu SIA „Hipotēku bankas nekustamā īpašuma aģentūra” saistības pret VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” un iegādātos kredītus no AS „Swedbank”, atbilstoši likuma „Par valsts budžetu 2013.gadā” 47.panta nosacījumiem;
- 2) 3,8 milj. latu – valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām (zinātniskiem institūtiem un augstskolām, kam ir noteikts atvasinātas publiskas personas statuss) ES līdzfinansēto projektu īstenošanai.

Naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība

VALSTS KASE

Valsts aizdevumi 34,5 milj. latu apmērā jeb 12,8% no kopsummas tika izsniegti **nefinanšu komersantiem**, t.sk.:

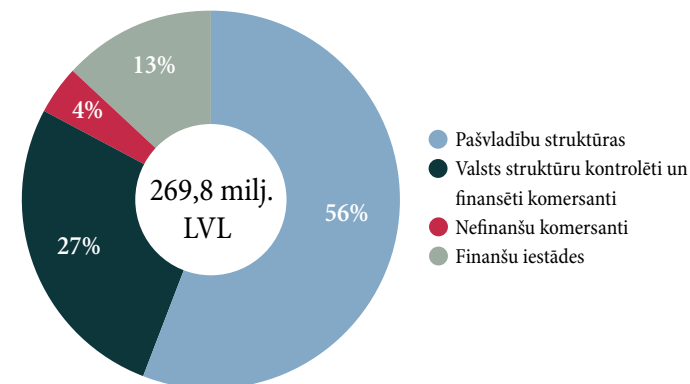
- 1) 3,3 milj. latu – ES līdzfinansēto projektu ūdensapgādes un siltumapgādes sistēmu rekonstrukcijas īstenošanai (SIA „Dobeles ūdens”; SIA „Jelgavas ūdens”; SIA „Mārupes komunālie pakalpojumi” u.c.);
- 2) 4 milj. latu – SIA ”Daugavpils tramvaju uzņēmumam” ERAF projekta “Daugavpils pilsētas tramvaju transporta infrastruktūras renovācija” īstenošanai;
- 3) 10,5 milj. latu – VAS „Latvijas Pasts”, lai nodrošinātu skaidras naudas – eiro – saņemšanu no valsts akciju sabiedrību „Latvijas Pasts” apkalpojošās kredītiestādes – AS “Citadele banka” no 2013.gada 10.decembra līdz 31.decembrim – latu skaidras naudas nomaiņai pret eiro Euro ieviešanas kārtības likuma 8.panta otrajā daļā noteiktajā nomaiņas periodā;
- 4) 10 milj. latu apmērā AS „Air Baltic Corporation” komercdarbībai nepieciešamās naudas plūsmas nodrošināšanai.

Valsts aizdevumi 11,4 milj. latu apmērā jeb 4,2% no kopsummas izsniegti **finanšu iestādēm**, t.sk.:

- 1) 5 milj. latu – VAS „Lauku attīstības fonds”, lai sniegtu valsts atbalstu aizdevuma veidā saimnieciskās darbības veicējiem lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei lauksaimniecības produkcijas ražošanai;
- 2) 6,4 milj. latu – VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” valsts atbalsta piešķiršanai zemniekiem aizdevuma veidā apgrozāmo līdzekļu iegādei lauksaimniecības produkcijas ražošanai.

20.attēls. 2013.gadā izsniegto valsts aizdevumu saņēmēji

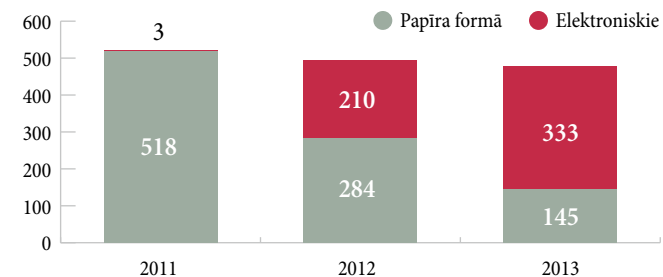
Avots: Valsts kase

Ievērojot Ministru kabineta 2011.gada 20.decembra sēdes protokola Nr.75 Informatīvā ziņojuma “Par priekšlikumiem elektroniskā paraksta plašākas lietošanas nodrošināšanai” 41.§ 5.1.3.punktu „valsts un pašvaldību institūcijām savstarpējo dokumentu apriti, kas tiek parakstīti papīra formā, veikt elektroniski, tajā skaitā Eiropas Savienības struktūrfondu, Kohēzijas fonda un citas Eiropas Savienības un ārvalstu finanšu palīdzības dokumentācijas apriti”, un saskaņā ar Valsts kases darbības stratēģiju 2013.–2015.gadam valsts aizdevuma līgumi tiek slēgti elektroniski, tādējādi ekonomējot laiku un finanšu resursus. 2013.gadā 62,4% no visiem noslēgtajiem valsts aizdevuma līgumiem un vienošanās protokoliem tika noslēgti elektroniski, līdz ar to Valsts kases stratēģijas rezultatīvais rādītājs (60%) tika sasniegts.

21.attēls. Ar pašvaldībām noslēgto aizdevumu līgumu skaits pa gadiem.

Avots: Valsts kase

Naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība

Lai nodrošinātu Valsts kases klientiem (pašvaldībām) sniedzamo pakalpojumu kvalitāti un izzinātu to vajadzības, 2013.gada nogalē notika Valsts kases ārējo klientu (pašvaldību) aptauja. Aptaujas rezultāti ļauj secināt, ka pašvaldības kā valsts aizdevuma saņēmēji ir apmierināti ar valsts aizdevumu izsniegšanas un apkalpošanas procesu kopumā, gan arī visiem tā posmiem Valsts kasē.

3.4. Likviditātes nodrošināšanas atbalsta pasākumi

AS „Reverta” 2013.gadā samaksāja visus procentus par obligācijām un

dzēsa valsts atbalsta obligācijas 40,3 milj. latu apmērā. AS „Reverta” slēgto emisiju apjoms 2013.gada beigās bija 362,2 milj. latu, ieguldījumi AS „Reverta” pamatkapitālā 2013.gadā nav bijuši.

3.5. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadībā

4.tabula.

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadībā

Uzdevums	Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2013	
			Plānotais	Izpilde
1. Nodrošināt naudas līdzekļu vadības procesu atbilstoši labākajai tirgus praksei, ievērojot finansiāli efektīvas naudas līdzekļu izvietojšanas pamatprincipus.	1. Atbilstoši labākajai tirgus praksei nodrošināta droša un iespējami efektīva naudas līdzekļu vadība.	1. Nodrošināti ieņēmumi no valsts budžeta līdzekļu ieguldīšanas gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktajā apmērā (izpilde % no gada plāna).	≥100	114
2. Nodrošināt valsts aizdevumu plānošanas, sniegšanas un apkalpošanas procesu atbilstoši labai tirgus praksei, kā arī kvalitatīvas un efektīvas pakalpojuma sniegšanas principiem, ievērojot valsts intereses un aktualitātes finanšu tirgos.	2. Nodrošināts metodoloģiski caurskatāms, efektīvs, operatīvs, labai tirgus praksei un valsts interesēm atbilstošs valsts aizdevumu plānošanas, sniegšanas un uzraudzības process.	2.1. Izsniegto aizdevumu portfeļa kvalitāte (vidējā svērtā atmaksas iespējamība %).	≥75	87,65
		2.2. Apmierinātība ar saņemto pakalpojumu kvalitāti (% no aptaujāto klientu skaita ¹⁵).	≥75	100 ¹⁶
		2.3. Pakalpojumu saņemšana, izmantojot elektroniskos pakalpojumu sniegšanas kanālus (elektroniski noslēgtie līgumi un vienošanās protokoli (% no gadā noslēgto līgumu un vienošanās protokolu kopējā skaita)).	≥ 60	62,4

¹⁵ Saskaņā Valsts kases kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošajos dokumentos noteikto klientu apmierinātības pētījumu veic ne retāk kā reizi trijos gados. Pēc nepieciešamības veic gan visaptverošas klientu aptaujas, gan aptaujas konkrēta pakal-

pojuma un klientu segmenta apmierinātības un vajadzību apzināšanai.

¹⁶ Mērījums veikts saskaņā ar aptaujas par aizdevumu izsniegšanas un apkalpošanas procesu pašvaldībās rezultātiem.

Valsts kases darbība 2013.gadā

4. ES politiku instrumentu maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija

4.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Valsts kase atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam veic ES politiku instrumentu, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta, kā arī Latvijas un Šveices sadarbības programmas maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkcijas.

Saskaņā ar ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likumu Valsts kase pilda ERAF, ESF un Kohēzijas fonda sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes funkcijas 2007.-2013.gada plānošanas periodā. Valsts kase kā sertifikācijas iestāde sagatavo un iesniedz Eiropas Komisijai izdevumu deklarācijas un maksājumu pieteikumus, kā arī apstiprina, ka deklarētie izdevumi atbilst spēkā esošajiem Eiropas Kopienas un dalībvalsts noteikumiem, savukārt kā maksājumu iestāde – nodrošina no Eiropas Komisijas saņemto un izlietoto ES fondu līdzekļu uzskaiti un veic maksājumu ES fondu finansējuma saņēmējiem iespējami īsākā termiņā.

Atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 4.jūnija sēdē izskatītajā un atbalstītajā *Koncepcijā par Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda, Kohēzijas fonda, Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un Zivsaimniecības fonda ieviešanu 2014.-2020.gadā Latvijā* noteiktajam Valsts kase pilda sertifikācijas iestādes funkcijas arī ES Kohēzijas politikas fondu ietvaros un tās izdevumi būs līdzīgi, kā noteikts 2007.-2013.gada plānošanas periodā. Jau 2013.gadā Valsts kase iesaistījās 2014.-2020.gada ES Kohēzijas politikas fondu ieviešanas normatīvās bāzes sagatavošanas procesā un uzsāka vadības un kontroles sistēmas izveidošanu.

Latvijas un Šveices sadarbības programmas maksājumu iestādes funkciju nodrošināšanai Valsts kase atver un apkalpo sadarbības programmas līdzfinansējuma kontus, pārbauda saņemto maksājumu pieprasījumu atbilstību ietvarlīguma un attiecīgo normatīvo aktu prasībām, apstiprina un iesniedz tos Šveices kompetentajām iestādēm, veic maksājumus pēc līdzfinansējuma saņemšanas no Šveices Konfederācijas, nodrošina neizlietoto līdzekļu vai neatbilstoši veikto izdevumu atmaksāšanu Šveices Konfederācijai.

Realizējot Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda sertifikācijas iestādes funkcijas, Valsts kase iesniedz Finanšu instrumenta birojam apstiprinātus starpposmu finanšu pārskatus un programmas noslēguma pārskatus, kā arī prognozes, nodrošina finanšu instrumentu līdzekļu uzskaiti, uzrauga neizlietoto līdzekļu vai neatbilstoši veikto izdevumu atmaksāšanu.

4.2. Maksājumu iestādes funkcija 2004.-2006.gada plānošanas periodā

2013.gadā no Eiropas Komisijas par iepriekšējo gados iesniegtajām noslēguma izdevumu deklarācijām Valsts kase saņēma līdzekļus 23,9 milj. eiro apmērā. Līdz 2013.gada beigām Valsts kase vēl nebija saņēmusi noslēguma maksājumus astoņu projektu ietvaros, jo Eiropas Komisija turpināja noslēguma dokumentācijas izvērtēšanu.

4.3. Maksājumu iestādes, sertifikācijas iestādes funkcijas Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentam un Norvēģijas finanšu instrumentam

Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta ietvaros (2004.-2009.gada plānošanas periods) atbalstīti individuālie projekti, programmas (vides politikas integrācija Latvijā, publiskās un privātās partnerības veicināšana, pārrobežu sadarbība) un grantu shēmas (pilsoniskās sabiedrības stiprināšana un sabiedrības integrācija, akadēmiskie pētījumi, nevalstisko organizāciju fonds, stipendiju grantu shēma, projektu sagatavošanas fonds, īstermiņa ekspertu fonds) par kopējo summu 45,5 milj. eiro apmērā. Jau 2010.gadā Valsts kase uzsāka noslēguma pārskatu iesniegšanu Finanšu instrumentu birojam, pēdējos divus noslēguma pārskatus Finanšu instrumentu birojam Valsts kase iesniedza 2013.gadā un par

ES politiku instrumentu maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija

tiem saņēma maksājumus 81 tūkst. eiro apmērā. Līdz ar to **visi pieprasītie maksājumi ir saņemti un 2004.-2009.gada plānošanas perioda finanšu instrumentu līdzekļu apguve ir noslēgusies.**

2009.-2014.gada plānošanas perioda Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumenta ieviešana galvenokārt notiek programmu veidā¹⁷, tādējādi nodrošinot efektīvāku finanšu instrumentu īstenošanu. Līdz 2012.gada beigām donorvalstis bija apstiprinājušas visas Latvijas iesniegtās programmas un 2013.gadā tika uzsākta programmu īstenošana, kā arī pārskatu par veiktajiem izdevumiem iesniegšana. Pārskatos iekļautie izdevumi pārsvarā bija par programmas vadību un projektu partnerības izveidošanu. Lai nodrošinātu pārskatu pārbaudi un iesniegšanu donorvalstīm atbilstoši regulās un normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai, 2013.gada sākumā Valsts kase izstrādāja attiecīgus kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošos dokumentus. **2013.gadā sertifikācijas iestāde pārbaudīja un iesniedza Finanšu instrumentu birojam 17 starpposma pārskatus, pieprasot no donorvalstīm 1 milj. eiro, un par iesniegtajiem pārskatiem saņēma līdzekļus 0,6 milj. eiro apmērā** (saņemtā summa ir mazāka par pieprasīto, jo nav saņemti līdzekļi par visiem novembrī iesniegtajiem pieprasījumiem).

4.4. Maksājumu iestādes funkcijas Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietvaros

Līdz 2012.gada sākumam programmas ietvaros bija parakstīti visi līgumi un kopumā programmas ietvaros uzņemtas saistības 100% apmērā no kopējā pieejamā finansējuma, kas ir 54,9 milj. Šveices franku (neskaitot Stipendiju fonda piešķirumu).

Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietvaros 2013.gadā mak-

¹⁷ Tehniskā palīdzība saņēmējvalstij un līdzekļi savstarpējām attiecībām nacionālā līmenī tiek īstenots kā projekts.

sājumu iestāde **pārbaudīja un Šveices kompetentajām iestādēm iesniedza divus avansa un 18 starpposma līdzekļu atmaksas pieprasījumus** par summu 4,5 milj. Šveices franku un par iesniegtajiem līdzekļu atmaksas pieprasījumiem saņēma 5 milj. Šveices franku (saņemtā summa ir lielāka nekā pieprasītā, jo viens no 2012.gadā iesniegtajiem līdzekļu pieprasījumiem no Šveices kompetento iestāžu puses apmaksāts 2013.gadā). Līdz 2013.gada beigām programmas ietvaros bija pabeigti divi projekti, bet par vienu no programmām iesniegts pēdējais starpposma līdzekļu atmaksas pieprasījums, līdz ar to īstenošanas stadijā joprojām ir astoņi projekti/programmas.

4.5. Sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes funkcijas 2007.-2013.gada plānošanas periodā

2013.gadā Valsts kase no Eiropas Komisijas saņēma audita ziņojumu par Valsts kasē kā sertifikācijas iestādē izveidoto ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības un kontroles sistēmu atgūstamo/atgūto nepamatoti veikto maksājumu uzskaites jomā, kā arī audita ziņojumu par 2012.gadā izstrādātā rīcības plāna vadības un kontroles sistēmas uzlabošanai pārbaudi. Abu **pārbauzu ziņojumos trūkumi Valsts kases kā sertifikācijas iestādēs darbībā nav norādīti, kas liecina, ka Eiropas Komisija Valsts kasē kā sertifikācijas iestādē izveidoto vadības un kontroles sistēmu ir novērtējusi pozitīvi.**

2013.gadā ES fondu ietvaros 2007.-2013.gada plānošanas periodam **maksājumu iestāde izpildīja 6 933 maksājumu rīkojumus, tai skaitā pārbaudīja un atmaksāja 449 avansa maksājumus.** No ES fondu līdzekļiem maksājumu iestāde atmaksāja finansējuma saņēmējiem 477 720 tūkst. latu (680 893 tūkst. eiro). ES fondu projektu ietvaros avansu maksājumi veikti 66 683 tūkst. latu apmērā.

2013.gadā normatīvajos aktos noteiktajā termiņā **sertifikācijas iestāde sagatavoja, pārbaudīja un iesniedza Eiropas Komisijai 45 izdevumu deklarācijas.**

ES politiku instrumentu maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija

5.tabula. 2013.gadā Eiropas Komisijai sertificētie izdevumi un saņemtās atmaksas salīdzinājumā ar 2012.gadu, tūkst. EUR

Avots: Valsts kase, ES SFKF VIS¹⁸

ES politiku instruments	Deklarētie attiecināmie izdevumi		Pieprasītā summa		Saņemtā summa	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
1. Darbības programma (ESF)	123 680	117 691	110 033	100 532	112 275	91 576
2. Darbības programma (ERAF)	134 139	147 273	70 885	82 367	79 401	47 977
3. Darbības programma	573 651	671 619	475 476	555 903	522 500	484 101
<i>t.sk. ERAF</i>	325 552	353 346	277 152	300 010	307 990	279 249
<i>t.sk. Kohēzijas fonds</i>	248 099	318 273	198 324	255 893	214 510	204 852
Kopā	831 470	936 583	656 394	738 802	714 176	623 654

Tabulā norādītā pieprasītā summa ir lielāka nekā no Eiropas Komisijas saņemtā, jo par 2013.gada nogalē iesniegtajām izdevumu deklarācijām līdzekļus Valsts kase vēl nav saņēmusi. Vienlaikus jāatzīmē, ka 1.Darbības programmas ietvaros no Eiropas Komisijas avansa un starpposma maksājumu veidā Valsts kase saņēma 95% no ESF finansējuma piešķiruma un atbilstoši Eiropas Komisijas normatīvo aktu nosacījumiem minētās darbības programmas ietvaros turpmākus starpposma maksājumus Valsts kase vairs nesaņēms,

lai arī izdevumu deklarāciju iesniegšana Eiropas Komisijai joprojām tiek turpināta. Atlikušos 5% no ESF finansējuma piešķiruma Valsts kase saņems plānošanas programmas noslēgumā pēc noslēguma izdevumu deklarācijas iesniegšanas. Tabulas dati liecina, ka pārējo darbības programmu ietvaros notiek intensīva projektu īstenošana un līdzekļu apguve, jo salīdzinājumā ar 2012.gadu deklarēto attiecināmo izdevumu un no Eiropas Komisijas pieprasīto līdzekļu apmērs ir pieaudzis.

VALSTS KASE

¹⁸ ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda Vienotā informācijas sistēma.

ES politiku instrumentu maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija

4.6. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji ES politiku instrumentu maksājumu un certifi- kācijas iestādes funkciju realizācijā

6.tabula.

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji ES politiku instrumentu maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā

Uzdevums	Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2013	
			Plānotais	Izpilde
1.1. Organizēt un nodrošināt izdevumu deklarāciju un izdevumu pārskatu pārbaudi atbilstoši piešķirēj institūciju noteiktajām prasībām un Latvijas Republikas tiesību aktiem.	1. Pilnā apmērā apmaksāti sertificētie izdevumi.	1. No Eiropas Komisijas saņemtie izdevumi (% no Eiropas Komisijai pieprasītajiem izdevumiem).	100	100
1.2. Nodrošināt piešķirēj institūciju prasības pārskatu sagatavošanā un iesniegšanā.				
1.3. Maksājumu sistēmu organizēt tā, lai nepieļautu neatbilstoši veiktus izdevumus un novērstu krāpšanas mēģinājumus.				

VALSTS KASE

Valsts kases darbība 2013.gadā

VALSTS KASE

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

5.1. Valsts kases finansējums un tā izlietojums

Valsts kases finansējumu veido:

- 1) dotācija no vispārējiem ieņēmumiem;
- 2) maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi:
  - ieņēmumi par valsts aizdevumu apkalpošanu,
  - ieņēmumi par valsts vārdā sniegto galvojumu apkalpošanu.

Valsts kase 2013.gadā īstenojusi šādas **pamatbudžeta programmas un apakšprogrammas**:

- 1) programmu “Budžeta izpilde un valsts parāda vadība”:
  - apakšprogrammu “Budžeta izpilde”;
  - apakšprogrammu “Valsts parāda vadība”;
- 2) apakšprogrammu “Iemaksas starptautiskajās organizācijās”;
- 3) apakšprogrammu “Kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem”;
- 4) programmu “Valsts budžeta aizdevumi un to atmaksāšana”;
- 5) apakšprogrammu „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansētie ierobežotu konkursu projekti (2007-2013)”;
- 6) apakšprogrammu „Tehniskā palīdzība ERAF, ESF, Kohēzijas fonda apgūšanai (2007–2013)”;
- 7) apakšprogrammu „Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta apgūšanai”;
- 8) programmu “Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam”.

Apakšprogrammas “Budžeta izpilde” mērķis ir valsts kopbudžeta izpilde un uzraudzība, kas orientēta uz efektīvu un saimniecisku budžeta izpildes procesa nodrošināšanu un Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu atbilstoši labākajai finanšu vadības praksei, organizēt un standartizēt maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkciju izpildi, lai nodrošinātu piešķirēj institūciju un Latvijas

Republikas normatīvajos aktos iekļauto prasību ievērošanu, savlaicīgu līdzekļu saņemšanu no piešķirēj institūcijām un minimizētu pieļaujamo risku neatbilstoši veikto izdevumu iekļaušanai izdevumu deklarācijās un pārskatos.

Apakšprogrammas “Valsts parāda vadība” mērķis ir nodrošināt finanšu resursus finansēšanas nepieciešamības segšanai ar iespējami zemākām izmaksām, ierobežojot finanšu riskus un ņemot vērā Latvijas finanšu tirgus virzību uz pievienošanas eirozonai, kā arī nodrošināt valsts interesēm atbilstošu valsts vārdā sniegto galvojumu politikas īstenošanu, kā arī nodrošināt finansiāli efektīvu un drošu naudas līdzekļu vadību, ierobežojot un uzraugot finanšu riskus, savlaicīgi un pilnā apmērā nodrošinot naudas līdzekļu pieejamību valsts finansiālo saistību izpildei, kā arī nodrošināt valsts interesēm atbilstošas valsts aizdevumu politikas īstenošanu.

Apakšprogrammas “Iemaksas starptautiskajās organizācijās” mērķis ir nodrošināt Latvijas Republikas saistību izpildi, savlaicīgi un pilnā apmērā veicot gadskārtējos dalības maksājumus starptautiskajās finanšu institūcijās un organizācijās, un veikt valstij piederošo kapitāldaļu uzskaiti.

Apakšprogrammas “Kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem” mērķis ir nodrošināt laikus un pilnā apmērā kompensāciju izmaksu rehabilitētajiem pilsoņiem, pamatojoties uz Valsts kasē iesniegtajiem pašvaldību lēmumiem.

Programmas “Valsts budžeta aizdevumi un to atmaksāšana” mērķis ir veikt valsts budžeta aizdevumu efektīvu izsniegšanu un apkalpošanu, ņemot vērā valsts makroekonomiskās stabilitātes un attīstības mērķu sasniegšanas nepieciešamību vidējā termiņā.

Apakšprogrammas „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansētie ierobežotu konkursu projekti (2007-2013)” ietvaros tiek īstenoti ERAF finansēti projekti:

- 1) „Valsts kases tiešsaistes datu apmaiņas sistēmas pilnveidošana”, lai nodrošinātu visām valsts budžeta maksājumu administrējošām institūcijām iespēju saņemt operatīvu maksājumu datu informāciju;
- 2) „Valsts kases informācijas sistēmu pielāgošana euro ieviešanai”, lai nodrošinātu darbu ar eiro kā nacionālo valūtu.

Valsts kase kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

Projektus īsteno ERAF darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” 3.2.2.pasākuma „IKT infrastruktūra un pakalpojumi” 3.2.2.1.aktivitātes „Publiskās pārvaldes elektronisko pakalpojumu un informācijas sistēmu attīstība” 3.2.2.1.1.apakšaktivitātes „Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība” ietvaros.

Apakšprogrammas „Tehniskā palīdzība ERAF, ESE, Kohēzijas fonda apgūšanai (2007–2013)” ietvaros īstenots ES tehniskās palīdzības projekts „Tehniskā palīdzība Valsts kases kā sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes darbības nodrošināšanai”. Projekta mērķis ir nodrošināta kvalitatīva un efektīva sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes funkciju izpilde un kvalificēts personāls. Tehniskās palīdzības projekta ietvaros nodrošināts atbalsts Valsts kasei efektīvai un kvalitatīvai ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likumā noteikto ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkciju veikšanai.

Apakšprogrammas „Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta apgūšanai” ietvaros Valsts kase piedalās Finanšu

ministrijas tehniskās palīdzības projekta „Tehniskās palīdzības fonds 2011.-2017.gadam” īstenošanā.

Programmas “Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam”. Programmai plānotie finanšu līdzekļi ir finansējums pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam, lai nodrošinātu likuma „Par pašvaldību finanšu izlīdzināšanu” normu izpildi. Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonds īsteno gan ieņēmumu kapacitātes, gan izdevumu nepieciešamības izlīdzināšanu. Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam paredzēta, lai nodrošinātu pašvaldībām izmaksājamo dotāciju no fonda apmēru, kuru veido pašvaldību iemaksas fondā un valsts budžeta dotācija. Finansējums paredzēts arī dotācijas pārskaitīšanai pašvaldībām par sociālās aprūpes iestādēs – bērnunamos, veco ļaužu pansionātos un centros – līdz 1998. gada 1.janvārim ievietotām personām un dotācijas pārskaitīšanai pašvaldībām, kurām ir zemākie vērtētie ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pēc pašvaldību finanšu izlīdzināšanas. Novadu pašvaldībām finansējums paredzēts, lai nodrošinātu vērtētos ieņēmumus pēc pašvaldību finanšu izlīdzināšanas, finanšu nepieciešamības neizlīdzināmās apakšējās robežas 97% līmenī.

VALSTS KASE

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

VALSTS KASE

7.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums (kopsavilkums pa visām programmām, LVL)

Avots: Valsts kase

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	241 975 124	250 106 927	247 236 209
1.1.	dotācijas	239 409 765	248 150 452	244 798 496
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	2 565 359	1 956 475	2 437 713
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	241 038 336	242 644 842	239 288 355
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	240 414 718	241 919 468	238 577 769
2.1.1.	kārtējie izdevumi	6 000 299	9 389 019	6 780 287
2.1.2.	procentu izdevumi	216 297 120	210 493 682	209 856 753
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	74 943	95 000	75 426
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	2 598 235	872 137	866 751
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	15 444 121	21 069 630	20 998 552
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	623 618	725 374	710 586
3.	Finansiālā bilance	936 788	7 462 085	7 947 854
4.	Finansēšana	-936 788	-7 462 085	-7 947 854
4.1.	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	-936 788	-	-520 286
4.2.	Akcijas un cita līdzdalība komersantu pašu kapitālā	-	-7 462 085	-7 427 568

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

VALSTS KASE

8.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta programmai "Budžeta izpilde un valsts parāda vadība" (LVL)

Avots: Valsts kase

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	223 492 854	220 174 379	217 440 449
1.1.	dotācijas	220 927 495	218 217 904	215 002 736
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	2 565 359	1 956 475	2 437 713
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	222 556 066	220 174 379	216 920 163
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	222 249 524	219 823 108	216 583 679
2.1.1.	kārtējie izdevumi	5 952 404	9 329 426	6 726 926
2.1.2.	procentu izdevumi	216 297 120	210 493 682	209 856 753
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	306 542	351 271	336 484
3.	Finansiālā bilance	936 788	-	520 286
4.	Finansēšana	-936 788	-	-520 286
4.1.	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	-936 788	-	-520 286

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

VALSTS KASE

9.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Budžeta izpilde" (LVL)

Avots: Valsts kase

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	4 582 876	4 163 595	4 614 575
1.1.	dotācijas	2 017 517	2 207 120	2 176 862
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	2 565 359	1 956 475	2 437 713
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	3 646 088	4 163 595	4 094 289
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	3 339 546	3 812 324	3 757 805
2.1.1.	kārtējie izdevumi	3 339 546	3 812 324	3 757 805
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	306 542	351 271	336 484
3.	Finansiālā bilance	936 788	-	520 286
4.	Finansēšana	-936 788	-	-520 286
4.1.	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	-936 788	-	-520 286

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

10.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Valsts pārāda vadība" (LVL)

Avots: Valsts kase

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Resursi izdevumu segšanai (kopā)	218 909 978	216 010 784	212 825 874
1.1.	dotācijas	218 909 978	216 010 784	212 825 874
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	218 909 978	216 010 784	212 825 874
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	218 909 978	216 010 784	212 825 874
2.1.1.	kārtējie izdevumi	2 612 858	5 517 102	2 969 121
2.1.2.	procentu izdevumi	216 297 120	210 493 682	209 856 753
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

VALSTS KASE

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

VALSTS KASE

11.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Iemaksas starptautiskajās organizācijās" (LVL)

Avots: Valsts kase

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2 254 855	8 334 222	8 294 319
1.1.	dotācijas	2 254 855	8 334 222	8 294 319
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	2 254 855	872 137	866 751
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	2 254 855	872 137	866 751
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	2 254 855	872 137	866 751
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-
3.	Finansiālā bilance	-	7 462 085	7 427 568
4.	Finansēšana	-	-7 462 085	-7 427 568
4.1.	Akcijas un cita līdzdalība komersantu pašu kapitālā	-	-7 462 085	-7 427 568

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

12.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem" (LVL)

Avots: Valsts kase

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	74 943	95 000	75 426
1.1.	dotācijas	74 943	95 000	75 426
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	74 943	95 000	75 426
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	74 943	95 000	75 426
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	74 943	95 000	75 426
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

VALSTS KASE

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

13.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta programmai "Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam" (LVL)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	15 444 121	21 069 630	20 998 552
1.1.	dotācijas	15 444 121	21 069 630	20 998 552
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	15 444 121	21 069 630	20 998 552
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	15 444 121	21 069 630	20 998 552
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	15 444 121	21 069 630	20 998 552
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

VALSTS KASE

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

14.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansētie ierobežotu konkursu projekti (2007-2013)" (LVL)

Avots: Valsts kase

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	322 521	374 103	374 102
1.1.	dotācijas	322 521	374 103	374 102
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	322 521	374 103	374 102
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 445	-	-
2.1.1.	kārtējie izdevumi	5 445	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	317 076	374 103	374 102

VALSTS KASE

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

VALSTS KASE

15.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai "Tehniskā palīdzība ERAF, ESF,
KF apgūšanai (2007–2013)" (LVL)

Avots: Valsts kase

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	31 610	45 192	39 281
1.1.	dotācijas	31 610	45 192	39 281
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	31 610	45 192	39 281
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	31 610	45 192	39 281
2.1.1.	kārtējie izdevumi	31 610	45 192	39 281
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

16.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta apgūšanai" (LVL)

Avots: Valsts kase

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	10 840	14 401	14 080
1.1.	dotācijas	10 840	14 401	14 080
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	10 840	14 401	14 080
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	10 840	14 401	14 080
2.1.1.	kārtējie izdevumi	10 840	14 401	14 080
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

VALSTS KASE

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

17.tabula

Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta programmai "Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums" (LVL)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	343 380	-	-
1.1.	dotācijas	343 380	-	-
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	343 380	-	-
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	343 380	-	-
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	343 380	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

VALSTS KASE

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

Valsts kases iepirkumi

Valsts kasē iepirkumus veic saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu, piemērojot atklātu konkursu, sarunu procedūru un iepirkumu procedūru saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 8.¹ pantu. Iepirkuma veikšanai Valsts kases pārvaldnieks ar rīkojumu izveido iepirkuma komisiju, kura ir kompetenta tā iepirkuma jomā, par kuru slēdz līgumu. Iepirkumus reģistrē un līgumu izpildi kontrolē Centralizētajā resursu vadības sistēmā *Horizon*. 2013.gadā Valsts kase veica 26 iepirkumus (neskaitot iepirkumus līdz 3000 latiem) un noslēdza līgumus par 1 545 428 latiem bez PVN.

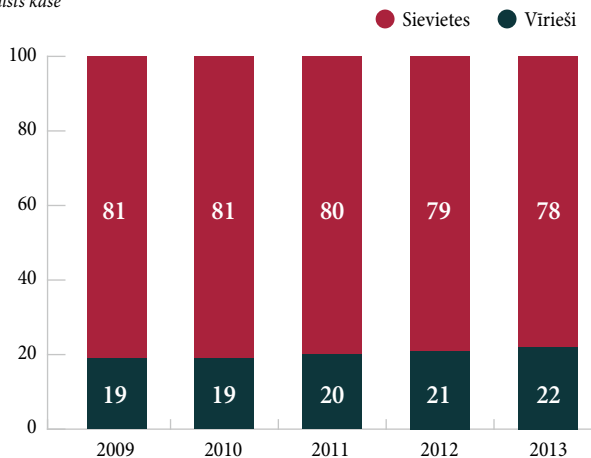
5.2. Personāls un personāla vadība

Valsts kasē 2013.gada sākumā bija **186 amatu vietas**, no tām **169 ierēdņu amati** un **17 – darbinieku**, savukārt 2013.gada beigās – **187 amata vietas**, t.sk. **170 ierēdņu amati** un **17 – darbinieku**. **Vidējais nodarbināto skaits**, ieskaitot ilgstošā prombūtnē esošos ierēdņus un darbiniekus, 2013.gadā bija – **186**, t.sk. **169 ierēdņi** un **17 darbinieki**.

Valsts kases **personāla procentuālie rādītāji pēc vecuma un dzimuma 2013.gadā**, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, **nav būtiski mainījušies** (sk. 22. un 23.attēlu).

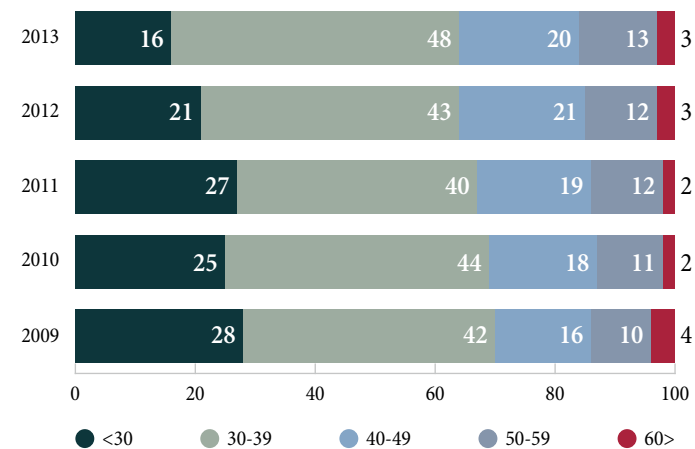
22.attēls. Valsts kases personāla sadalījums pēc dzimuma (2009.-2013.gads) (%)

Avots: Valsts kase

23.attēls. Valsts kases personāla sadalījums pēc vecuma (2009.-2013.gads) (%)

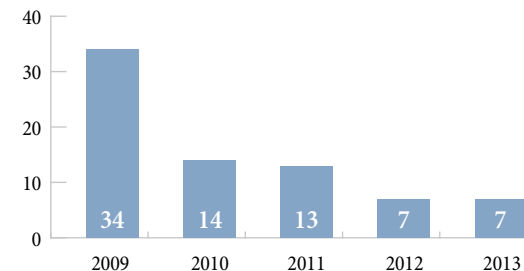
Avots: Valsts kase

2013.gadā **atbrīvoti 12 strādājošie jeb 7%**. Atbrīvotā personāla procentuālā mainība saglabājās 2012.gada līmenī (sk. 24.attēlu).

24.attēls. Atbrīvotais personāls (2009.-2013.gads) (%)

Avots: Valsts kase

Valsts kases lielākā vērtība ir augsti izglītots un profesionāls personāls. **98% strādājošo ir augstākā izglītība** (t.sk. 50% no tiem – maģistra grāds). Lai nodrošinātu profesionāla personāla piesaisti, Valsts kase sadarbojas ar augstākajām mācību iestādēm un personāla atlases uzņēmumu. Profesionāla un objektīva personāla atlases procesa nodrošināšanai izveido konkursa komisiju, kura vairākās kārtās, izmantojot punktu vērtējumu sistēmu un organizējot praktiskos pārbaudes uzdevumus un pārrunas atlasa piemērotākos pretendētus. Pārskata gadā valsts civildienesta vai darba tiesiskās attiecības ar Valsts kasi nodibināja 22 speciālisti.

Valsts kase kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

Mācību vajadzības izvērtē un nosaka, ņemot vērā iestādes stratēģisko virzību, struktūrvienību funkcijas u.c. kritērijus, kas pamato mācību nepieciešamību efektīvai darba uzdevumu izpildei, apstiprinot kārtējā gada Mācību plānu. **Mācību procesa organizēšanā** Valsts kase turpina meklēt risinājumus nodarbināto profesionālās attīstības un kompetences paaugstināšanai, t.sk. bezmaksas seminārus un pieredzes apmaiņas pasākumus. Līdzīgi kā iepriekšējos gados aktuālas bija arī pašu Valsts kases ierēdņu organizētās mācības kolēģiem: informācijas drošībā, korupcijas risku vadībā un mazināšanā, kvalitātes vadības sistēmas pilnveidošanā, kā arī jaunajiem darbiniekiem organizētās Jauno darbinieku dienas, kuru ietvaros darbinieki iepazīstas ar Valsts kases funkcijām, stratēģisko virzību, ikdienā nepieciešamo informāciju.

ESF projekta „Atbalsts reformām budžeta un finanšu politikas jomā” ietvaros atsevišķiem finanšu jomā iesaistītajiem ierēdņiem 2013.gadā bija iespēja doties pieredzes apmaiņas braucienos, kā arī apmeklēt specializētas, augsta līmeņa mācības gan Latvijā, gan ārvalstīs par citu valstu labāko praksi un kompetenci tādās finanšu jomās, kā valsts aizņēmšanās stratēģija un valsts parāda izmaksu optimizēšanas paņēmieni, atvasinātie finanšu instrumenti, kredītrisku analīze un vadīšana u.c.

5.3. Kvalitātes un risku vadība

Valsts kases kvalitātes vadības sistēma kopš 2006.gada ir sertificēta atbilstoši ISO 9001 standarta prasībām. Valsts kase pastāvīgi pilnveido kvalitātes vadības sistēmu, lai nodrošinātu tās atbilstību ne tikai piemērojamajām likumdošanas, normatīvo aktu un ISO 9001 standarta prasībām, bet arī nodrošinātu līdzsvaru starp klientu vajadzību apmierināšanu un Valsts kases nodrošināmajām uzraudzības funkcijām atbilstoši valsts un iedzīvotāju interesēm, kā arī radītu pārliecību klientiem par Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitāti.

Sertificējamā kvalitātes vadības sistēmas darbības sfēra ir valsts budžeta izpilde, valsts parāda vadība, naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība, maksājumu, sertifikācijas iestādes un nacionālā fonda vadības funkciju realizācija, kas ir Valsts kases pamatdarbības procesi. **2013.gadā sekmīgi noritēja Valsts kases kvalitātes vadības sistēmas uzraudzības audits,** gūstot pārliecību par sistēmas pastāvīgu atbilstību ISO 9001 standarta prasībām un nepārtrauktu pilnveidošanu.

Turpinot Valsts kases pakalpojumu pilnveidošanu un nodrošinot ESF

projekta „Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošana un attīstība” ilgtspējīgu attīstību un efektīvu projekta rezultātīvo rādītāju izmantošanu Valsts kases stratēģisko mērķu sasniegšanā, **Valsts kase pielieto projektu vadības formu Valsts kases attīstības pasākumu plānošanai un vadībai,** saskaņā ar 2012.gadā ieviestu un 2013.gadā pilnveidoto projektu vadības metodiku. Izmantojot projektu vadības metodikā noteiktos principus, Valsts kase 2013.gadā īstenoja vairākus projektus, tai skaitā krājobligāciju ieviešanu Latvijas valsts aizņēmumu vadībā un Valsts kases informācijas sistēmu pielāgošanu eiro ieviešanai. Valsts kases darbinieku 2013.gada iekšējās aptaujas rezultāti liecināja par pozitīvu vērtējumu projektu vadības grupu darba efektivitātei, komunikācijas kvalitātei un darba organizācijai.

2013.gadā Valsts kase piedalījās **Starptautiskajā Kvalitātes inovāciju gada balvas konkursā** (*The Quality Innovation of the Year Competition*) – ikgadējs konkurss, lai veicinātu inovāciju attīstību, inovatīvu uzņēmumu un organizāciju atpazīstamību, kā arī pieredzes apmaiņu, un tika nominēta finālam.

Valsts kases **risku vadība** ir integrēta kvalitātes vadības sistēmā, nodrošinot savlaicīgu preventīvo darbību identificēšanu un īstenošanu, un ir vērsta uz Valsts kases stratēģisko mērķu sasniegšanu. 2013.gadā Valsts kase pilnveidoja risku vadības un procesu mērījumu informācijas uzkrāšanu un apkopošanu, **ieviešot Valsts kases Risku pārvaldības moduli,** lai nodrošinātu risku vadības analītiskās informācijas pieejamību, kā arī paaugstinātu risku vadības procesa efektivitāti.

5.4. Iekšējās kontroles sistēma

Valsts kases **iekšējās kontroles sistēma** ir izveidota, pamatojoties uz visaptverošiem iekšējās kontroles sistēmas pamatelementiem: kontroles vidi, darba izpildes novērtējumu, risku vadību, kontroles aktivitātēm, uzraudzību, efektīvu informācijas apriti un savstarpēju komunikāciju.

Kontroles vides kultūru Valsts kase ir izveidojusi, nodrošinot darbības atbilstību kvalitātes vadības sistēmai un ētikas kodeksam, veicinot darbinieku iesaistīšanos iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanā. Valsts kasē ir ieviesta tāda organizatoriskā struktūra, kas skaidri nosaka atbildību, pilnvaras, pienākumu sadali un atskaitītānās kārtību.

Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

VALSTS KASE

Valsts kasē **risku vadība** un kvalitātes vadība ir integrētas ikdienas darbībās un projektu vadībā, kas virza Valsts kases **kontroles aktivitātes** no korektīvām uz preventīvām. Valsts kases procesi un to īstenošanā realizējamās kontroles ir noteiktas iekšējos kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošos dokumentos.

Iekšējās kontroles sistēmas uzraudzību Valsts kase veic caur procesu vadību, mērot procesu darbības kvalitātes kritērijus, caur stratēģiskās vadības procesu, analizējot darbības rezultātus, veicot kontroļu pašnovērtējumus risku vadības, neatbilstību novēršanas procesos, veicot iekšējos auditus, ieviešot auditu un citu novērtējumu rezultātā sniegtos ieteikumus iekšējās kontroles sistēmas darbības pilnveidošanai.

2013.gadā veiktie **iekšējie auditi** un **pārbaudes, ārējo auditoru auditi** un **revīzijas**, kā arī ārējo un iekšējo auditu **ieteikumu ieviešanas gaita** liecināja, ka **Valsts kases iekšējā kontroles sistēma darbojas labi** un kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas, kas **sniedz pietiekamu pārliecību, ka Valsts kases riski tiek vadīti un iestādes mērķi tiek sasniegti**. Valsts kasē izveidotā iekšējās kontroles sistēma nodrošina iestādes izvirzīto uzdevumu izpildi atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem un saskaņā ar ārējos un iekšējos normatīvajos aktos un dokumentos noteiktajām prasībām, sagatavoto pārskatu ticamību un pietiekamību. Valsts kase pastāvīgi pilnveido procesus, ņemot vērā labākās prakses piemērus un finanšu sektora organizāciju pieredzi.

Valsts kases darbība 2013.gadā

Komunikācija ar sabiedrību

Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Valsts kases ārējās komunikācijas uzdevums ir nodrošināt mērķauditoriju informētību par Valsts kases darbību, kā arī uzturēt un pilnveidot radīto izpratni par Valsts kases kompetencē esošajiem jautājumiem un stiprināt pozitīvas un profesionālas iestādes tēlu un attieksmi sabiedrībā, klientos, sadarbības partneros, apmeklētājos un plašsaziņas līdzekļos.

Ņemot vērā Valsts kasei deleģētās funkcijas, **Valsts kases komunikācija galvenokārt ir vērsta uz starpiestāžu pakalpojumu sniegšanu, klientu informēšanu, kā arī mērķtiecīgu investoru attiecību vadību** – informācijas sniegšanu ārvalstu un starptautiskajām finanšu institūcijām, kredītreitinga aģentūrām un investoriem, kuri izmanto Valsts kases sniegto informāciju par valsts parāda vadību, rezultātiem rādītājiem un nākotnes tendencēm un aktualitātēm Latvijas finanšu sektorā.

Valsts kases komunikācijas procesus būtiski ietekmē valsts sociālpolitiskie un ekonomiskie apstākļi: Valsts kase turpina būt notikumu epicentrā, **aktuāla ir plašsaziņas līdzekļu un sabiedrības interese par Valsts kases darbu, funkcijām un atbildību**. Valsts kase regulāri informē plašsaziņas līdzekļus par tās kompetencē esošajiem jautājumiem: sagatavo un izplata preses relīzes, sniedz intervijas un atbild uz plašsaziņas līdzekļus interesējošiem jautājumiem.

Atbilstoši **Valsts kases komunikācijas stratēģijai 2013.-2015.gadam**, lai nodrošinātu operatīvas un sekmīgas darbības plānošanu, lai radītu un uzturētu Valsts kasē labvēlīgu iekšējo komunikācijas sadarbības vidi un ar papildu aktivitātēm ārējā komunikācijā attīstītu Valsts kases tēlu, izstrādāts un izpildīts **Valsts kases 2013.gada komunikācijas plāns**.

Valsts kases tīmekļa vietnē www.kase.gov.lv pieejama informācija par iestādi un tās funkcijām. Mājaslapā regulāri tiek ievietota un atjaunota

informācija par Valsts kases aktualitātēm, nodrošināta iespēja elektroniski uzdot jautājumus, kā arī iesniegt iesniegumus. Tīmekļa vietnes apmeklētājiem tā ir iespēja saņemt operatīvu atbildi uz savu jautājumu, bet Valsts kasei – iespēja iepazīties ar sabiedrību un klientus interesējošiem jautājumiem, nepieciešamības gadījumā sagatavojot plašāku informāciju ievietošanai gan tīmekļa vietnē, gan izplatīšanai klientiem, kā arī identificēt un novērst potenciālās problēmas.

Lai aktīvāk veidotu divvirzienu komunikāciju ar iedzīvotājiem, sadarbības partneriem un citām ieinteresētajām pusēm, tādējādi veicinot izpratni par Valsts kases kompetencēm, Valsts kase komunicē arī sociālo mediju vietnes *Twitter* profilā.

2013.gada jūnijā tika atklāta jauna un droša ieguldīšanas iespēja Latvijas iedzīvotājiem – **krājobligācijas**. To būtība ir nodrošināt iespēju ikvienam Latvijas iedzīvotājam iegādāties valsts vērtspapirus, tādējādi savu naudu uz laiku aizdodot valstij. Krājobligāciju iegādei izveidota tīmekļa vietne www.krajobligacijas.lv, kurā pieejama visa krājobligāciju iegādei nepieciešamā informācija un skaidrojumi. Iedzīvotāju informēšanai par jauno investīciju pakalpojumu un iegādes iespējām realizēta publiskā komunikācija: krājobligāciju tīmekļa vietnes publiska prezentācija ar plašsaziņas pārstāvju piedalīšanos, regulāras preses relīzes par krājobligāciju pārdošanas apjomiem, krājobligāciju reklāmas kampaņa.

Pasākumi sabiedrības viedokļa izziņošanai par apmierinātību ar Valsts kases darba kvalitāti un to rezultāti

2013.gada nogalē Valsts kase veica Valsts kases klientu – pašvaldību aptauju (93 respondenti), kurā noskaidroja apmierinātību ar pašvaldībām sniegto pakalpojumu (*ePārskatu* sistēmas pakalpojumi un valsts aizdevumu izsniegšana un apkalpošana) kvalitāti un Valsts kases tēlu kopumā.

Aptaujas rezultāti apliecināja, ka pašvaldības ir apmierinātas ar sadarbību ar Valsts kasi, kā arī vairākums aptaujāto uzskatīja, ka pēdējo divu gadu laikā Valsts kases darbs ir uzlabojies. Pašvaldības, kuras bija norādījušas uz situācijas uzlabošanu, visbiežāk savu pārliecību saistīja ar elektronisko pakalpojumu ieviešanu (37%), pakalpojumu saņemšanas ātruma uzlabošanu (32%) un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu (28% respondenti), vai atbildēja, ka savu atzinīgo vē-

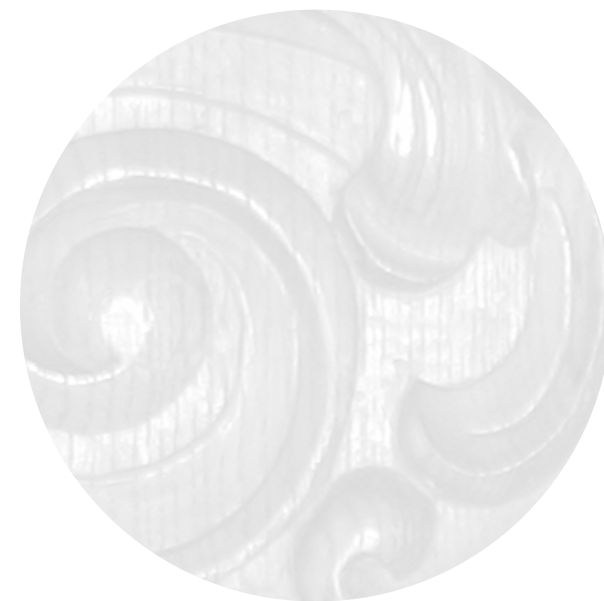
Komunikācija ar sabiedrību

tējumu saista ar komunikācijas ar Valsts kases darbiniekiem uzlabošanu – darbinieku pieejamību, atsaucību un saņemtās informācijas saprotamību (23%)¹⁹. 93% respondentu norādīja, ka Valsts kase ir mūsdienīga, uz attīstību vērsta iestāde.

Veiktā aptauja palīdzēs Valsts kasei arī turpmāk attīstīt un pilnveidot kvalitatīvus un daudzveidīgus pakalpojumus gan esošajiem, gan potenciālajiem Valsts kases klientiem.

VALSTS KASE

---

¹⁹ Tā kā katrs respondents varēja sniegt vairākus pamatojumus savam viedoklim, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Valsts kases 2014.gada attīstības prioritātes

- 1) Nodrošināt finanšu pārskatu atbilstību starptautisko un starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu pamatnostādņem un kvalitatīvi izpildīt valsts statistiskās informācijas programmu;
- 2) Turpināt palielināt Valsts kases pakalpojumu pieejamību klientiem, samazinot administratīvo slogu pakalpojumu saņemšanai un ar pakalpojumu administrēšanu saistītās izmaksas;
- 3) Nodrošināt jaunas aizņēmšanās iespējas un veikt aizņēmumus globālajos un nišas finanšu tirgos;
- 4) Ieviest krājobligāciju valsts aizņēmumu vadībā projekta II posmu – krājobligāciju izplatīšanu ar VAS „Latvijas Pasts” starpniecību;
- 5) Nodrošināt Valsts kases kompetencē esošās darbības 2014.-2020.gada plānošanas perioda ES Kohēzijas politikas fondu ieviešanas vadības un kontroles sistēmas izveidošanā;
- 6) Nodrošināt Valsts kases informācijas drošības pārvaldības sistēmas sertifikāciju 2014.gadā atbilstoši ISO 27001 prasībām.

VALSTS KASE